

**UNIVERSITATEA DE STUDII EUROPENE DIN MOLDOVA
FACULTATEA ECONOMIE ȘI INFORMATICĂ**

„MANAGEMENT FINANCIAR”

NOTE DE CURS

AUTOR
Grigore Duhlicher, Doctor în științe economice

CHIȘINĂU 2014

CUPRINS

Introducere	
Tema 1. Conceptul de management financiar	
1.Noțiunea de management financiar	5
2. Specificul finanțelor întreprinderii	7
Tema 2. Gestiunea economico-financiară	
1.Definiția bugetului și a echilibrului economico-financiar	9
2.Noțiunea de decizie financiară	11
Tema 3. Circuite financiare	
1.Noțiunea de circuite financiare	15
2.Interpretarea financiară a bilanțului contabil	16
Tema 4. Gestiunea structurii financiare a întreprinderii	
1.Noțiunea de structură financiară	18
2.Criteriul rentabilității în alegerea structurii financiare	20
Tema 5. Politica financiară și de credit	
1.Conținutul politicii financiare	22
2.Instrumente de realizare a politicii financiare	24
Tema 6. Active imobilizate și evaluarea lor	
1.Conținutul activelor imobilizate	25
2.Factorii ce influențează structura activelor imobilizate	26
Tema 7. Organizarea circulației bănești la întreprindere	
1.Noțiunea de trezorerie	28
2.Posibilitățile de gestionare a încasărilor și plăților	30
Tema 8. Rezultatele financiare ale întreprinderii	
1.Componenta rezultatelor financiare ale întreprinderii	32
2.Indicatorii de evaluare a rezultatelor financiare	42
Bibliografie	44

INTRODUCERE

Disciplina „Management financiar” este un curs de bază în procesul didactic al pregătirii specialiștilor cu specializare economică, deoarece are o acțiune directă pentru ameliorarea situației economice țării noastre

Managementul financiar oferă tehnicile și metodele de acțiune practică financiară pentru căutarea surselor de capital și alocarea lor eficientă în scopul realizării obiectivului major al întreprinderii, respectiv creșterii valorii acesteia, a patrimoniului net al acționarilor.

„Managementul financiar” reprezintă o disciplină de bază, care contribuie la înțelegerea mai bună a proceselor economico-financiare în cadrul firmei și îmbogățește cunoștințele fundamentale ale licențiaților cu profil economic.

Ca rezultat al studierii cursului, studenții dau dovadă de competența referitor la:

1. gestiunea financiară asigurând calitatea și nivelul performanțelor pe termen lung
2. capacitatea de a menține solvabilitatea
3. abilitatea de a stăpâni riscurile cu care se confruntă întreprinderea

Scopul cursului este acela de a contribui la îmbunătățirea capacității de înțelegere și de a utiliza în procesul decizional informații financiare. Parcurgând cursul eficacitatea managerială va spori atât în plan individual cât și în planul echipei.

Managementul financiar oferă dobândirea unor cunoștințe și aptitudini în domeniul gestiunii financiare a activității de antreprenariat, cunoașterea unor teorii, concepte și tehnici specifice managementului financiar, pe care le pot aplica în diferite contexte în cadrul propriei activități.

Drept consecință, această disciplină urmărește dezvoltarea capacităților practice de decizie financiară în contextul îmbinării teoriei cu practica.

Competențe generice:

1. Abilitatea de autoinstruire.
2. Favorizarea soluționării problemelor prin colaborare.
3. Dezvoltarea abilităților decizionale.

Competențe specifice:

- să demonstreze cunoașterea conceptului modern de management financiar.
- să aplice metodele și instrumentele de management financiar în procesul gestiunii afacerilor.
- să aprecieze corect diverse situații în baza cunoștințelor obținute.
- să demonstreze capacitatea de a lua decizii la nivele operaționale și tactice.
- să evalueze locul și rolul managementului financiar din perspectiva propriei specialități.

Tema 1. Conceptul de management financiar

Obiectivele de referință

- să definească noțiunea de management financiar
- să identifice specificul științei de management financiar

Bibliografie:

1. Botnari N., *Finanțele întreprinderii*, Chișinău, 2008.
2. Bran P., *Finanțele întreprinderii. Gestiunea fenomenului microfinanciar*, București, ASE, 2005
3. Brezeanu, P. – *Gestiunea financiară a întreprinderii*, Editura ASE, CIEDD, București, 2000
4. Bărbuță-Mișu, N. - *Management financiar*, Galați, 2012.

Subiecte:

1.Noțiunea de management financiar

2. Specificul finanțelor întreprinderii

1.Noțiunea de management financiar

Managementul reprezintă un domeniu de activitate răspândit în toate sferile socio-economice. Managementul este o artă și nu una oarecare, ci arta artelor pentru că pune în valoare talentele oamenilor. Din cele două definiții rezultă că managementul are un pronunțat caracter uman. Conducerea înseamnă o rețea de oameni care lucrează împreună pentru a atinge obiectivele urmărite de către firme, fiecare structură a firmei își organizează și conduce propriile afaceri cu singurul amendament că trebuie să-și justifice rezultatele în fața conducerii companiei din care face parte.

Teoria financiară cunoaște o mulțime de definiții a activității și a managementului financiar financiar ca știință. Activitatea financiară este un punct de tangență între sursele de mijloace ale întreprinderii și utilizarea lor. Activitatea financiară cuprinde procesul de elaborare și implementare a deciziilor financiare în cadrul întreprinderii. Managementul financiar poate fi privit ca un ansamblu de măsuri și activități în cadrul unei organizații și care în conformitate cu obiectivele puse contribuie la dirijarea fluxurilor financiare.

Managementul financiar în cadrul întreprinderii este responsabil de obținerea și utilizarea fondurilor bănești de o manieră care să ducă la maximizarea valorii firmei.

Iar principalul indicator al succesului întreprinderii este maximizarea continuă a valorii întreprinderii și implicit a averii proprietarilor ei.

Altfel spus această practică include toate activitățile îndreptate spre gestiunea cu finanțele, determinate de scopurile și structura întreprinderii.

Iar rolul managementului financiar este de a fi un intermediar între firmă și piețele de capital, unde se află principalele surse de bani, de a asigura continuitatea activităților firmei

Managementul financiar asigură procurarea banilor necesari de pe piețele de capital, dirijează procesul de investire a acestor bani în active pe termen lung și curente, care apoi generând fluxuri pozitive de bani trebuie să asigure rambursarea împrumuturilor, plata dividendelor și dobânzilor, și sursele necesare pentru dezvoltare.

Domeniul de studiu al managementului financiar cuprinde principalele teorii ale finanțelor moderne, compartimentele analitice ale contabilității (analiza stării financiare a întreprinderii, analiza și gestiunea creanțelor etc.) și compartimente ale teoriei gestiunii corporațiilor. Managementul financiar se prezintă ca o sinteză a finanțelor, managementului firmei și contabilității.

Ca știința gestiunea financiară este destul de tânără apărută la mijlocul secolului XX. Acum 50 de ani, disciplina de finanțe (în sensul modern) nu exista ca domeniu de studiu științific, deși au existat unele teorii și precursori celebri ai finanțelor (moderne) începând cu Aristotel (322 î.Hr.), continuând cu D. Bernoulli (1738) și cu H. Markowitz (1952). Deci ca știință gestiunea financiară a apărut și s-a format în SUA la Gardicue School of Industry Administration din cadrul Carnegie Institute of Tehnology din Pittsburg, statul Pennsylvania. Francesco Modigliane (premiat Nobel în 1985 pentru studii fundamentale în domeniul pietelor financiare) și Merton Miller (premiat Nobel în 1990 pentru corectari în domeniul resurselor financiare a întreprinderii), profesorii ai acestei școli, au fost animați de găsirea optimului în politica de îndatorare a unei întreprinderi. Articolul lor „The cost of capital, Corporate Finance and the Theory of investment”, publicat în iunie 1958 în revista „American Economic Review” Nr. 48, reprezintă punctul de pornire a gestiunii financiare ca știință. Autorii fac apel, pentru prima dată, la teoria arbitrajului, în demersul lor de a găsi o structură de finanțare a întreprinderii, structură care să determine creșterea valorii acesteia.

În cadrul teoriei moderne a finanțelor, gestiunea financiară presupune o știință aplicativă, care cuprinde metodele și tehnicile de dirijare cu finanțele întreprinderii. Această evoluție s-a realizat datorită completării compartimentelor de bază a teoriei finanțelor cu compartimente analitice ale contabilității și cu compartimente ale teoriei gestiunii corporațiilor. Gestiunea financiară se prezintă ca o sinteză a finanțelor, managementului firmei și contabilității.

Apariția unei noi teorii economice – gestiunea financiară a impus identificarea unui obiect de studiu și a unor instrumente, metode și tehnici prin intermediul cărora să se realizeze funcția financiară.

Teoria financiară are ca obiectiv explicarea și înțelegerea fenomenelor financiare, a transferurilor temporare de patrimoniu care sunt, de regulă, riscante, ca urmare a probabilității pierderii de valoare. Câmpul de investigație îl constituie, deci, pietele financiare unde se realizează aceste transferuri de valoare, ca urmare a deciziilor financiare ale firmelor și a ansamblului de agenți economici.

Managementul financiar în cadrul întreprinderii se bazează pe dirijarea activelor și pasivelor întreprinderii. Deosebim gestiunea financiară, pe termen scurt, a activelor și pasivelor curente și gestiunea financiară pe termen mediu și lung, a activelor și pasivelor permanente.

2. Specificul finanțelor întreprinderii

Tranziția la economia de piață a avut un rol hotărâtor în redefinirea rolului finanțelor în economia Moldovei. Dacă în economia planificată întreprinderile lucrau pentru a îndeplini comenzile de stat și se bazau pe planuri de activitate impuse din exterior, apoi în economia de piață accentul se pune pe autonomia financiară a agenților economici, adică ei singuri hotărăsc ce să producă, cu ce resurse, pentru cine și unde să comercializeze producția. Organizarea finanțelor în cadrul unei întreprinderi presupune câteva principii de bază:

1. Independența întreprinderii în domeniul activității financiare.
2. Capacitatea de autofinanțare.
3. Atingerea unor rezultate și responsabilitatea pentru atingerea lor.
4. Controlul asupra activității.

Nu există decizie la întreprindere care să nu aibă implicații financiare și de aceea se poate de afirmat că Managementul financiar trebuie să țină cont de toate domeniile de activitate ale firmei și să fie orientată spre maximizarea valorii firmei. Activitatea financiară în cadrul întreprinderii este reprezentată de ansamblul de oameni, servicii și totalitatea relațiilor ierarhice și comunicaționale ce îi leagă, care adoptând și implementând decizii financiare realizează funcția financiară în cadrul întreprinderii.

Sunt trei parametri care influențează mărimea și complexitatea departamentului financiar la întreprindere:

- Volumul activității întreprinderii, care permite sau nu de a crea secții independente de exemplu planificare strategică, controlul, informatica;
- Structura întreprinderii, care poate fi centralizată sau decentralizată. Dar chiar și în cadrul unei structuri decentralizate gestiunea cu finanțele trebuie să rămână centralizată, deoarece este necesar de avut în cadrul întreprinderii o politică financiară unică referitoare la circulația fluxurilor financiare;
- Ramura de activitate (servicii, metalurgie, construcții de mașini etc.) Un director financiar ar trebui să fie orientat în planul competențelor și mijloacelor de care are el nevoie mai întâi înspre ramura sa decât spre finanțe.

Plus la aceste se mai pot adăuga și gradul de internaționalizare a activității, dependența juridică și economică față de mediul extern, cultura internă în cadrul companiei, influența cărora asupra organizării finanțelor în cadrul întreprinderii nu este nulă. Cu toate acestea teoria financiară nu poate prezenta o structură tip a activității financiare în cadrul întreprinderii.

Se poate de afirmat că în cadrul întreprinderilor mici o activitate financiară ca atare nici nu există, problemele financiare apărute se discută de director cu contabil sau se apelează la un expert extern. În întreprinderile mici și mijlocii

activitatea financiară curentă este concentrată în interiorul altor departamente: de exemplu în departamentul contabil, administrativ, economic, deciziile financiare serioase (investire, finanțare, distribuirea beneficiilor) luându-se de către consiliul superior de administrație.

În întreprinderile mari activitatea financiară este diferențiată clar între:

- organele informaționale: contabilitate, departamentul juridic, fiscal;
- organele financiare: gestiunea cu fluxurile de numerar și cu portofoliul de hârtii de valoare;
- organele de audit: revizia interioară și auditul.

La multe întreprinderi există și serviciul de trezorerie care are rolul de a asigura efectuarea simultană a plăților și încasărilor de numerar, pentru a evita crize de lichidități.

Evoluția activității financiare au dus la divizarea ei în două părți:

- un complex de activități monetar financiare care include relațiile cu băncile, gestiunea cu fluxurile de numerar, prognozele și cercetările financiare, problemele juridice și fiscale, problemele de asigurare și relații cu filialele;
- un complex de activități de control: evidența financiară, evidența managerială, lucrul operativ cu clienții (eliberarea facturilor, colectarea plăților), planul și bugetul, auditul intern, informatica.

În Republica Moldova Managementul financiar a căpătat importanță doar în ultimul timp. Pe parcursul economiei planificate funcțiile financiare erau confundate cu funcțiile contabile, sau cu funcțiile de planificare. Majoritatea întreprinderilor nici nu prevedeau funcții de manager financiar. În prezent situația s-a mai schimbat, însă totuși nu este înțeles până la capăt rolul finanțelor în gestiunea unei întreprinderi.

Întrebări de control:

1. Ce reprezintă managementul.
2. Care este esența managementului financiar.
3. Ce responsabilitate are managementul financiar în cadrul firmei.
4. Domeniul de studiu al managementului financiar.
5. Care sunt principiile organizării finanțelor întreprinderii.
6. Ce parametri influențează complexitatea departamentului financiar.
7. Cum se repartizează funcțiile financiare în cadrul organizației.

Tema 2. Gestiunea economico-financiară

Obiectivele de referință

- definirea bugetului economico-financiar a firmei
- identificarea componentelor bugetului

Bibliografie:

1. Adochiței M, Adochiței A., *Finanțele întreprinderii în economia de piață*, Ed. Mitrea, Peatra Neamț, 1993
2. Dragotă V., Obreja L. ș.a. *Management financiar*, București 2003
3. Giurgiu A., *Mecanismul financiar al întreprinzătorului*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1995
4. Manolescu, Gh. – *Managementul financiar*, Editura Economică, București, 1996
5. Mihai I. (coordonator), *Analiza economico – financiară*, Ed., Mirton, Timișoara, 1999

Subiecte:

1. Definiția bugetului și a echilibrului economico-financiar

2. Noțiunea de decizie financiară

1. Definiția bugetului și a echilibrului economico-financiar

Bugetul este expresia valorică a volumului de producție ce urmează să fie fabricat și comercializat într-o perioadă anume, reflectă nivelul veniturilor ce urmează a fi obținute, nivelul consumurilor și cheltuielilor ce urmează a fi efectuate în acest scop, mărimea capitalului financiar ce trebuie mobilizat pentru realizarea scopurilor propuse.

Unul din obiectivele fundamentale ale managementului financiar al întreprinderii îl constituie dezvoltarea și folosirea unui ansamblu de instrumente, metode și tehnici de gestiune financiară, în scopul de a asigura o situație financiară sănătoasă și echilibrată.

Într-o manieră generală, echilibrul financiar este reprezentat de egalitatea ce trebuie să existe între resurse respectiv între venituri și cheltuieli. Acționând pentru realizarea propriului echilibru, întreprinderile contribuie la realizarea și consolidarea echilibrului financiar la nivel macroeconomic.

În funcție de conținutul proceselor economice și de modul de exprimare a rezultatelor activității economice, echilibrul economic îmbracă următoarele forme: material, valoric și al resurselor de muncă.

Echilibrul economic material exprimă acea stare de concordanță relativă între volumul, structura și calitatea producției, pe de o parte și nevoile de consum final și de producție sub aspect cantitativ, structural și calitativ, pe de altă parte.

Echilibrul economic valoric exprimă concordanța relativă între diferitele structuri valorice ale rezultatelor economice, exprimate în etalon bănesc și eforturile depuse pentru obținerea lor.

Echilibrul resurselor de muncă evidențiază concordanța relativă dintre necesarul de forță de muncă și forța de muncă disponibilă în perioada de referință;

Una din formele specifice pe care le îmbracă echilibrul valoric este cea referitoare la echilibrul financiar, pentru care în literatura de specialitate sunt consemnate diverse definiții.

Profesorul Ioan Aurel Giurgiu consemnează: „Starea de echilibru financiar se poate defini din două puncte de vedere: 1) prin echilibrul financiar al întreprinderii se înțelege corespondența dintre nevoile de capitaluri, pe de o parte și posibilitatea obținerii lor, pe de altă parte. 2) Echilibrul financiar poate fi definit și din punctul de vedere al utilizării capitalurilor ca egalitate între capitalurile avansate în circuit, pe de o parte și capitalurile recuperate, apte de a fi reavansate sau rambursate, după caz.¹”

Mihai Adochiței și A. Adochiței într-un studiu pe această temă consemnează: „Echilibrul financiar exprimă egalitatea și corelațiile dintre necesarul de resurse financiare și posibilitățile de constituire a acestor resurse.²”

Gh. Manolescu în „Managementul financiar” precizează: „ Echilibrul financiar se traduce prin egalitatea între utilizările și rezultatele perioadei”.³

Ioan Mihai (coordonator) în Analiza economico-financiară afirmă: „Echilibrul financiar, într-o formă simplificată, este definit de egalitatea dintre venituri și cheltuieli. Într-o determinare financiară însă, echilibrul financiar exprimă egalitatea dintre sursele financiare și mijloacele economice necesare desfășurării activității de exploatare și comercializare pe termen lung și scurt”.⁴

Din definițiile prezentate constatăm că echilibrul financiar al întreprinderii reflectă echivalența dintre sursele financiare și mijloacele economice necesare desfășurării activității operaționale a întreprinderii, dintre capitalurile avansate în circuitul economic și veniturile înregistrate ca urmare a utilizării lor.

Echilibrul financiar al oricărei întreprinderi este esențial pentru existența și dezvoltarea acesteia, întrucât îi asigură autonomia de funcționare. Asigurarea echilibrului financiar înseamnă suficiență de mijloace bănești pentru efectuarea plăților curente, acoperirea integrală a costurilor și cheltuielilor întreprinderii, înseamnă asigurarea unei egalități între necesarul de resurse financiare și posibilitățile de procurare a acestora, toate acestea conducând la menținerea unor raporturi corespunzătoare cu parteneri de afaceri.

La nivelul agenților economici, echilibrul financiar este definit ca corespondența existentă între lichiditatea activelor și exigibilitatea capitalurilor care au asigurat finanțarea lor și se asigură prin reglarea corespunzătoare a încasărilor și plăților operaționale, pe de o parte, și a cerințelor de investiții și resurselor de finanțare a acestora, pe de altă parte. Rezultă că echilibrul financiar

¹ Aurel Ioan Giurgiu, Mecanismul financiar al întreprinzătorului, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1995

² Mihai Adochiței și A. Adochiței, Finanțele întreprinderii în economia de piață, Ed. Mitrea, Peatra Neamț, 1993

³ Gh. Manolescu, Managementul financiar, Ed. Economică, 1996

⁴ Ioan Mihai (coordonator), Analiza economico – financiară, Ed., Mirton, Timișoara, 1999

poate fi definit ca capacitatea întreprinderii de a-si asigura plățile, fără întrerupere, a datoriilor contractate anterior, inclusiv a datoriilor curente generate de realizarea obiectului de activitate, sau de legislația fiscală, din încasările sale, astfel încât aceasta sa poată evita riscul de faliment. Menținerea echilibrului financiar constituie condiția esențială a supraviețuirii întreprinderii. De altfel, echilibrul evoca ideea de armonie între diferitele elemente ale unui sistem, ceea ce în domeniul financiar reprezintă armonizarea resurselor cu nevoile.

Principalele relații care exprimă existența echilibrului financiar la nivel de întreprindere sunt:

- necesarul de fonduri pentru îndeplinirea obiectivelor economice = posibilitățile de procurare a acestora;
- cheltuielile generate de activitățile desfășurate de întreprindere = veniturile provenite din aceste activități;
- încasări = plăți.

2.Noțiunea de decizie financiară

Elaborarea deciziei financiare reprezintă una din cele mai importante activități din cadrul unei întreprinderi. În vederea asigurării unei situații economico-financiare stabile a întreprinderii și protejării intereselor conducătorilor și clienților, întreprinderile trebuie să cunoască să-și gestioneze corect resursele sale financiare, astfel încât să nu se ajungă la situații de insolvență sau chiar la întreruperea activității în general.

Decizia financiară este o hotărâre, un proces rațional de alegere a unei linii de acțiune ce se ia pe bază de analiză și informații multiple, vizând totodată activitățile cu efecte directe asupra capitalului⁵.

Orice întreprindere pentru a-și efectua activitatea financiară elaborează decizii financiare. Deseori, decizia financiară implică alegerea unei variante sau soluții din mai multe posibile.

Principalele decizii de politică financiară sunt:

- decizia de investire
- de finanțare
- de autofinanțare
- a dividendelor

Decizia de investire a unui agent economic este decizia de a plasa capitalul într-o anumită operațiune, este rezultatul corelării dintre costul capitalului utilizat și rentabilitatea calculată. Costul capitalului este rentabilitatea minimă cerută de aducătorii de fonduri pentru a finanța proiectele unei întreprinderi, adică costul capitalului utilizat este prețul pe care trebuie să-l plătească întreprinderea pentru reconstituirea totalului pasivului respectiv pentru a se aproviziona cu capital. Costul capitalului constituie legătura directă între rentabilitatea investițiilor și rentabilitatea reclamată de aducătorii de capital.

---

⁵ Dragotă V., Obreja L. ș.a. Management financiar, București 2003

Decizia de finanțare reprezintă opțiunea întreprinderii de a-și acoperi nevoile de finanțare a proiectelor avute în vedere prin fonduri proprii, împrumutate sau participație. **Decizia de finanțare** este proprie fiecărei întreprinderi și fiecărui proiect în parte. Nu există o decizie optimă pentru toate întreprinderile indiferent de condiție, de loc și de timp. Adoptarea deciziei financiare înseamnă a opta între fondurile proprii și creditele bancare în vederea finanțării unui proiect sau adoptarea unei anumite ponderi de fonduri proprii față de creditele bancare.

Decizia de autofinanțare. Autofinanțarea este principiul cel mai răspândit și arată că întreprinderile trebuie să-și asigure dezvoltarea folosind rezultatele financiare pozitive obținute în exercițiile anterioare. Autofinanțarea prezintă avantaje reale pentru întreprindere și pentru acționari.

- întreprinderea, ca persoană juridică, este avantajată fiindcă pentru realizarea creșterii economice nu are nevoie să apeleze la resurse externe sau la acționari pentru a-i convinge să cumpere acțiuni sau să sporească valoarea nominală a acțiunilor și nici să apeleze la piața financiară de capitaluri.
- acționarii sunt avantajați deoarece fără nici un efort financiar din partea lor crește valoarea bursieră a întreprinderii și a acțiunilor pe care le dețin, adică crește bogăția acționarilor.

Decizia de dividend ne arată opțiunea întreprinderii de a distribui sau nu dividende în anumite exerciții financiare de creștere continuă, de reducere sau de păstrare nemodificată a mărimii dividendelor de la an la an urmărind un anumit scop.

Deciziile financiare pot fi clasificate și după alte criterii. Din punct de vedere al complexității deciziile financiare pot fi:

1. curente sau operative
2. strategice sau de perspectivă

Deciziile financiare operative sunt legate de activitatea curentă a întreprinderii și au un caracter repetat care este generat de continuitatea operațiilor și fenomenelor pe care le reglează. Aceste decizii intră în competența cadrelor cu anumite funcții de răspundere (șef-serviciu, șef de birou, economist). Deciziile operative au o sferă largă de activitate vizând următoarele acțiuni :

- vărsarea la buget de impozite și taxe;
- contractarea și rambursarea de credite pe termen scurt;
- prelevarea unei părți din profit pentru formarea unor fonduri etc.

Deciziile financiare strategice sunt legate de desfășurarea activității pe o perioadă mai îndelungată de timp și vizează acțiuni de proporții mai mari privind modificarea, formarea, repartizarea și utilizarea capitalurilor, sporirea fondului de rulment.

Din punct de vedere al competenței deciziile pot fi:

1. *decizii din inițiativă proprie*
2. *decizii prin aprobare*

Deciziile din inițiativă proprie sunt luate de către conducătorii compartimentelor financiare, iar în cazul celor *prin aprobare* pentru a fi aplicate este necesar avizul organului ierarhic superior.

Deciziile financiare mai importante se iau de către organele superioare de conducere și mai ales cu ocazia fundamentării planului de investiții și de finanțare pe termen lung, precum și a bugetului care are caracter de decizie de plan.

În procesul de realizare a programului se iau decizii de execuție. Deciziile financiare raționale și oportune au o influență pozitivă asupra derulării proceselor și fenomenelor economice, bazându-se pe procedee tradiționale, procese moderne matematice, cibernetice și cercetări operaționale.

Rolul fundamental al deciziilor financiare în cadrul întreprinderii se concretizează în:

1. Maximizarea valorii întreprinderii

Valoarea unei întreprinderi nu este dată numai de valoarea prezentă a patrimoniului său, ci trebuie luate în considerație și următoarele aspecte:

- valoarea întreprinderii este o valoare actuală, adică echivalentul prezent al rezultatelor sale viitoare;
- valoarea este o mărime dinamică și nu statică ce este percepută în interdependența cu procesul de valorificare a patrimoniului;
- evaluarea întreprinderii reflectă în același timp și efectele riscurilor interne și externe ce pot afecta nivelul și stabilitatea viitoare a rezultatelor așteptate.

Se poate spune că maximizarea valorii întreprinderii depinde de nivelul decizional asigurat de activitatea întreprinderii și de stăpânirea riscurilor financiare în general.

2. Menținerea nivelului deciziilor financiare

Gestiunea financiară trebuie să asigure menținerea deciziilor întreprinderii la un nivel care să asigure obținerea unor venituri suficiente pentru a asigura plata furnizorilor de resurse și, dacă este necesar, să permită restituirea acestor resurse.

Obținerea de către întreprindere a unor rezultate defavorabile sau insuficiente reflectă o risipire a resurselor, dăunătoare atât pentru întreprindere cât și pentru furnizorii săi de fonduri, și pentru economia națională.

De asemenea, decizia financiară a întreprinderii nu urmărește obținerea cu orice preț a profitului maxim pe termen scurt, ci acordă o mai mare importanță stabilității deciziilor pe termen lung, încercând să găsească un compromis satisfăcător între stabilitate și rentabilitate.

3. Menținerea solvabilității sau stăpânirea echilibrului financiar

Solvabilitatea reprezintă aptitudinea unei întreprinderi de a face față datoriilor sale când acestea ajung la scadență.

În cazul întreprinderilor insolubile creanțierii prejudiciați pot cere urmărirea în justiție, acțiune ce se poate încheia cu pierderea totală sau parțială a patrimoniului debitorului falimentar.

Prin urmare, decizia financiară are un domeniu de acțiune foarte larg impunând, în special, rezolvarea a două probleme esențiale:

- asigurarea echilibrului financiar, respectiv echilibrarea fluxurilor de încasări și plăți;

- rentabilitatea utilizării fondurilor, asigurându-se atât remunerarea acestora cât și dezvoltarea întreprinderii.

Respectarea cerințelor deciziilor financiare impune efectuarea unui control riguros ce urmărește:

- să măsoare diferențele între previziuni și realizări;
- stabilirea cauzelor dificultăților financiare care afectează sau amenință întreprinderea;
- să indice decizii corective care să redreseze situația financiară atunci când este nevoie;
- să revizuiască, dacă este necesar, obiectivele și previziunile inițiale.

Problemele finanțării prezintă, deci, o importanță vitală, pentru că soluționarea lor condiționează supraviețuirea întreprinderii, perspectivele sale de dezvoltare, performanțele prezente și viitoare, autonomia proprietarilor și a conducătorilor săi.

Întrebări de control:

1. Se reprezintă bugetul.
2. Esența echilibrului economic.
3. Specificul Echilibrului financiar.
4. Definiți echilibrul financiar al agentului economic.
5. Ce relații exprimă echilibrul financiar.
6. Argumentați importanța deciziilor financiare.
7. Ce tipuri de decizii financiare cunoașteți.
8. Caracterizați deciziile de politică financiară.
9. Clasificați deciziile financiare conform complexității acestora.
10. Clasificați deciziile financiare conform competenței acestora.
11. Care este rolul deciziilor financiare.

Tema 3. Circuite financiare

Obiectivele de referință

- definirea circuitelor financiare
- identificarea actului financiar

Bibliografie:

1. Botnari N., *Finanțele întreprinderii*, Chișinău, 2008.
2. Halpern P., Weston F., Brigham E., *Finanțe manageriale*, Editura Economică, București, 1998
3. Ilie, V. – *Gestiunea financiară a întreprinderii*, ASE, București, 2006
4. Stancu I., *Finanțe*, Editura Economică, București, 1997.
5. Stroe R., *Finanțe*, ASE, București, 2005

Subiecte:

1.Noțiunea de circuite financiare

2.Interpretarea financiară a bilanțului contabil

1.Noțiunea de circuite financiare

Circuitele financiare, ca parte a circuitelor economice, se constituie prin interacțiunea fluxurilor născute din operații în care intervin resurse pecuniare afectate nevoilor pe orice perioadă.

O operațiune nu conține circuite financiare decât dacă ea face să intervină o mișcare pecuniară în contrapartida unui activ financiar transmisibil pe o piață.

Se exclud din sfera circuitelor financiare:

- creditul comercial sau compensările dintre întreprinderi;
- contractele de asigurări de bunuri sau de viață, deoarece creanțele acestora nu sunt transmisibile, deși ele nu sunt neutre asupra formării echilibrului financiar.

Circuitul financiar – reprezintă fluxul de lichidități determinat de diferite decizii financiare și exprima relații dintre diverși agenți economici.

Funcționarea circuitelor financiare face necesară intervenția a 4 categorii de agenți economici:

1. Acționarii – sunt deținătorii de titluri, proprietarii societăților comerciale ce-și asumă riscul de capital și de remunerație și urmăresc maximizarea valorii titlurilor și a remunerației în contextul riscului asumat.
2. Conducătorii (managerii) – sunt cei ce-și asumă obligația de a gestiona averea acționarilor conform intereselor acestora.

Există un sistem de control ce face ca managerii să nu se poată abate de la o gestionare responsabilă față de acționari deoarece ei sunt mandatați ai acestora.

3. Creanțierii (creditorii întreprinderii) – își asuma niște riscuri, motiv pentru care pretind o remunerație corespunzătoare capitalului lor. Remunerarea acestora nu ține seama însă de rezultatele activității întreprinderii, astfel că dobânda la împrumut trebuie plătită indiferent că întreprinderea are profit mare sau mic.

Riscurile creanțierilor pot fi:

- risc de dobândă
- risc de inflație
- risc de faliment al debitorilor, s.a.

4. Statul (aici se include și Banca Națională) – ca participant în circuitele financiare intervine la diferite nivele prin politica fiscală și oferta de capital, influențând comportamentul celorlalți participanți.

Oferta de capital – se referă la dobânda la refinanțare (când o bancă comercială se împrumută de la Banca Națională).

Sistemul fiscal promovat de către instituțiile statului poate stimula/descuraja anumite categorii de operații economice sau agenți economici.

Remunerarea capitalului investit produce efecte fiscale atât pentru întreprinderi cât și pentru aducătorii de capital.

Intervenția statului prin oferta de capital – statul are o influență puternică asupra ofertei plasamentelor financiare intervenind în stabilirea ratei dobânzii.

Anumite tipuri de operații sau diverși agenți economici pot avea condiții privilegiate prin credite ieftine deschiderii de ajutoare diverse sau subvenții.

2. Interpretarea financiară a bilanțului contabil

În condițiile economiei de piață informațiile furnizate de evidența contabilă stau la baza procesului decizional atât în interiorul, cât și în exteriorul întreprinderii. În interiorul întreprinderii evidența contabilă constituie un mijloc de comunicare indispensabil prin intermediul căruia conducătorii de diferite ranguri comunică unul cu altul, determină locul pe care-l ocupă întreprinderea gestionată și corectitudinea strategiei alese, precum și caracteristici comparative ale eficacității utilizării resurselor.

Bilanțul contabil al unei societăți comerciale poate fi reprezentat schematic în felul urmator:

ACTIV	PASIV
1. Active imobilizate: - a) imobilizări materiale - b) imobilizări nemateriale - c) imobilizări financiare	1. Capital propriu 2. Alte fonduri proprii 3. Rezerve 4. Sume din reevaluări bilanțiere 5. Datorii pe termen lung și mediu 6. Credite comerciale
2. Active circulante: - a) stocuri diverse - b) acout și avans asupra comenzilor - c) creanțe clienți - d) valori imobiliare de plasament - e) disponibilități banești	7. Credite bancare pe termen scurt 8. Conturi de regularizare
3. Conturi de regularizare	

Bilanțul prezintă poziția financiară a entității și include informații aferente soldurilor existente la data raportării privind:

- activele – resurse economice identificabile și controlabile de către entitate ce provin din fapte economice trecute din a căror utilizare se așteaptă obținerea unor beneficii economice;
- capitalul propriu – mărimea rămasă în activele entității după scăderea datoriilor;
- datoriile – obligații actuale ale entității provenite din fapte economice trecute a căror stingere contribuie la o reducere a resurselor, purtătoare de beneficii economice.

În bilanț totalul activelor este echivalent cu suma totalurilor capitalului propriu și datoriilor.

Activele sînt prezentate în bilanț în ordinea creșterii lichidității acestora, iar datoriile în baza creșterii exigibilității.

Sistemul de indicatori, care caracterizează activitatea financiară și patrimonială a întreprinderii într-o perioadă de timp este reprezentată în bilanțul contabil. Pentru ca bilanțul contabil să fie întocmit just, trebuie ca operațiile economice să fie reflectate în contabilitate corect. Este necesar, ca fiecare operație economică sau financiară consemnată într-un document, să fie supusă unei anale contabile, înainte de înregistrarea ei în contabilitate.

Analiza contabilă constă în cercetarea pe baza de documente justificative a fiecărei operații economice sau financiare în parte, în scopul stabilirii conturilor corespondente și a părții acestora – debit sau credit – în care urmează să se înregistreze operația respectivă concomitent cu suma înregistrată.

Întrebări de control:

1. Definiți circuitul financiar.
2. Ce agenți economici intervin în circuitele financiare.
3. Descrieți modalitățile intervenției acestora.
4. Ce reprezintă bilanțul contabil.
5. Ce informații conține acesta.

Tema 4. Gestiunea structurii financiare a întreprinderii

Obiectivele de referință

- delimitarea finanțării pe termen scurt și celei pe termen lung
- definirea rentabilității financiare

Bibliografie:

1. Botnari N., Finanțele întreprinderii, Chișinău, 2008.
2. Giurgiu A., Mecanismul financiar al întreprinzătorului, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1995
3. Ilie, V. – Gestiunea financiară a întreprinderii, ASE, București, 2006
4. Stroe R., Finanțe, ASE, București, 2005

Subiecte:

1. Noțiunea de structură financiară

2. Criteriul rentabilității în alegerea structurii financiare

1. Noțiunea de structură financiară

Prin structura financiară a întreprinderii se înțelege raportul existent între finanțările pe termen scurt și cele pe termen lung.

În cele mai multe cazuri, întreprinderile nu se finanțează în proporție de 100% din fonduri proprii ci apelează concomitent și la finanțările externe.

Selectarea mijloacelor de finanțare externă și ponderea acestora în raport cu finanțarea internă reprezintă un aspect principal al politicii financiare a întreprinderii.

În acest fel se decide asupra ponderii creditelor de trezorerie față de capitalul permanent dar și asupra structurii capitalurilor permanente.

Capitalul permanent se compune din fonduri proprii ale întreprinderii și împrumuturi pe termen mijlociu și lung și acoperă activele imobilizate și o parte a stocurilor de exploatare sub denumirea de fond de rulment.

Resursele de trezorerie sunt formate din credite bancare pe termen scurt, precum și din credite comerciale (datoriile față de furnizori).

Structura financiară e o variabilă care nu depinde numai de întreprindere, de obiectivele sale de creștere economică, de rentabilitatea scontată sau de riscurile pe care și le asumă ci și de acționari, de bănci, de stat, precum și de conjunctura economico-financiară, respectiv oscilațiile ratei dobânzii, deprecierea monetară, situația pieței financiare, etc.

În procesul gestiunii financiare a întreprinderii este nevoie de apreciat și optimizat structura financiară a acesteia. Pentru aceasta sunt calculate anumite rate financiare care permit examinarea structurii și componenței capitalurilor întreprinderii. În acest sens se calculează următoarele rate:

$$\text{Rata structurii financiare: } R_{sf} = \frac{RT}{CP}$$

Unde:

RT – resursele de trezorerie, sau capital pe termen scurt;

CP – capital permanent, sau capital pe termen lung.

Această rată reprezintă un raport dintre finanțările pe termen scurt și cele pe termen lung efectuate în cadrul întreprinderii. Ea ne indică proporția stabilită între aceste 2 elemente și poate primi valori între 0 și o unitate. Se consideră optimală pentru întreprinderile clasice cu o valoare situată între 0,1-0,25 deoarece capitalul permanent trebuie să stea la baza constituirii structurii financiare a întreprinderii, iar capitalul pe termen scurt trebuie să aibă o valoare mai mică, respectiv să fie antrenat în mai multe cicluri financiare, fapt ce ar ridica nivelul de eficiență al rotației acestuia.

Rata de îndatorare la termen: $R_{it} = \frac{Dtl}{Cp}$

Unde:

Dtl – datoriile pe termen mediu și lung;

CP – capital permanent, sau capital pe termen lung.

Această rată ne indică compoziția capitalului permanent, adică proporția stabilită dintre datoriile pe termen lung și capitalul propriu pe termen lung. Practica economică ne recomandă ca datoriile pe termen lung să nu depășească valoarea capitalului propriu utilizat în finanțările pe termen lung. Din acest punct de vedere rata de îndatorare la termen nu ar trebui să primească valori mai mari decât 1 unitate (0,1).

Rata de autonomie financiară: $R_{af} = \frac{DT}{Cprt}$

Unde:

DT – datoriile totale;

Cprt – capital propriu total.

Această rată indică proporția stabilită între sursele externe și cele interne care constituie structura financiară a întreprinderii. Se consideră o valoare admisibilă pentru această rată nivelul între 0 și 1 unitate (0,1).

Rata totală de îndatorare: $R_{it} = \frac{DT}{CT}$

Unde:

DT – datoriile totale;

CT – capital total.

Această rată indică cota parte a datoriilor în componența întregului capital utilizat la finanțarea întreprinderii. Se consideră că valoarea acesteia nu trebuie să depășească nivelul de 0,5 unități pentru a nu expune activitatea financiară a întreprinderii la riscuri majore.

2. Criteriul rentabilității în alegerea structurii financiare

Decizia întreprinderii privind alegerea unei structuri financiare, adică a componenței conținutului și calității capitalurilor antrenate în activitatea economico-financiară are o importanță deosebită asupra efectelor economice obținute în rezultatul ciclurilor de exploatare.

Alegerea structurii financiare presupune luarea deciziilor referitoare la 2 aspecte:

- a) Alegerea raportului dintre capitalul permanent (pe termen lung) și resursele de trezorerie (capitalul pe termen scurt).
- b) Stabilirea proporției dintre elementele componente ale capitalului permanent și anume între capitalul propriu pe termen lung și datoriile pe termen lung.

Importanța alegerii structurii capitalului reiese din influența pe care o are nivelul de îndatorare asupra efectelor economice ale ciclului de exploatare. De asemenea eficiența economică este influențată de volumul capitalului blocat în resursele de trezorerie și viteza rotației acestora.

Atât capitalul propriu cât și capitalul împrumutat comportă costuri. Diferența fundamentală dintre costul capitalului propriu și cel al capitalului împrumutat rezidă în faptul că fondurile proprii nu sunt remunerate decât în cazul în care întreprinderea obține profit în timp ce capitalul împrumutat trebuie remunerat, oricare ar fi rezultatele financiare ale întreprinderii.

O întreprindere puternic îndatorată va avea sistematic cheltuieli financiare mari ceea ce micșorează posibilitățile de autofinanțare.

Prin urmare, întreprinderea respectivă va trebui să recurgă la noi credite pentru a-și acoperi nevoile de finanțare care la rândul lor vor contribui la creșterea cheltuielilor financiare.

Dacă întreprinderea e rentabilă, adică dacă rata rentabilității e mai mare decât rata dobânzii, se poate și e de dorit apelarea la credite în opoziție cu alternativa de a aștepta să se formeze treptat fonduri proprii pentru finanțarea unui proiect.

Efectul de îndatorare se obține comparând rentabilitatea economică a întreprinderii cu costul capitalului împrumutat.

$$\diamond \text{ Efectul de îndatorare – levier financiar: } E = \left(\frac{DT}{C_{prt}} \right) * (R_e - R_d)$$

R_e – rentabilitatea economică;

R_d – rata medie a dobânzii pentru capitalul împrumutat.

Acest indicator constituie rezultatul financiar pozitiv sau negativ pe care îl obține agentul economic ca urmare a folosirii împrumuturilor în calitate de sursă de finanțare a activității sale. Important este că în procesul de calcul la numărător este indicatorul D respectiv în componența acestora se includ și datoriile comerciale care de multe ori sînt acordate „gratis” (fără a fi achitată dobînda). În acest caz ele nu se includ în datoriile totale utilizate pentru calcularea efectului de îndatorare.

$$\diamond \text{ Randamentul final : } R_f = R_e + E$$

Acest indicator descrie randamentul final al capitalului propriu care este numită și rentabilitate financiară. Acesta poate fi sporit sau diminuat de către efectul de îndatorare.

Exista 2 situații:

- a) dacă rentabilitatea economică $>$ rata dobânzii rezultă un efect de îndatorare pozitiv (favorabil);
- b) dacă rentabilitatea economică $<$ rata dobânzii rezultă un efect de îndatorare negativ (nefavorabil).

Întrebări de control:

1. Ce reprezintă structura financiară a întreprinderii.
2. Argumentați necesitatea analizei acesteia.
3. Ce indicatori descriu structura financiară.
4. Explicați metodologia de calcul a ratelor structurii financiare.
5. Argumentați necesitatea optimizării structurii financiare
6. Ce reprezintă efectul de îndatorare.
7. Care este rolul rentabilității în alegerea structurii financiare.

Tema 5. Politica financiară și de credit

Obiectivele de referință

- identificarea politicii financiare, de investire și finanțare
- definirea politicii de dividend

Bibliografie:

1. Botnari N., *Finanțele întreprinderii*, Chișinău, 2008.
2. Bran P., *Finanțele întreprinderii. Gestiunea fenomenului microfinanciar*, București, ASE, 2005
3. Brezeanu, P. – *Gestiunea financiară a întreprinderii*, Editura ASE, CIEDD, București, 2000
4. Stroe R., *Finanțe*, ASE, București, 2005

Subiecte:

1. Conținutul politicii financiare

2. Instrumente de realizare a politicii financiare

1. Conținutul politicii financiare

Politica financiară reprezintă o parte componentă a politicii generale a întreprinderii avînd o influență deosebită asupra constituirii, repartizării și folosirii fondurilor în scopul realizării programelor economice curente și de dezvoltare a creșterii eficienței ciclurilor operaționale și de investiții precum și a întregii activități.

Între politica generală economică și cea financiară există puncte de corelație, deoarece **politica financiară** are misiunea de a rezolva aspectele legate de metodele de procurare a fondurilor, alocarea pe destinații și folosirea eficientă a acestora, asigurarea echilibrului financiar, reducerea prețurilor, costului capitalului etc.

Politica financiară constituie un ansamblu de metode și instrumente cu caracter financiar antrenate în procurarea, alocarea și gestionarea resurselor bănești în vederea realizării obiectivului suprem al întreprinderii – majorarea valorii de piață.

Politica financiară reprezintă un ansamblu de criterii, principii și atitudini de care se conduc managerii întreprinderii în procesul aprobării deciziei financiare. Aceasta este o parte componentă a politicii generale a întreprinderii și trebuie să fie elaborată în strînsă concordanță și corespondentă cu obiectul general al managementului întreprinderii.

Principalele obiective realizarea cărora o asigură politica financiară sunt următoarele:

- Constituirea sau modificarea mărimii capitalului;
  - Crearea unei structuri financiare optime;
  - Reducerea costului capitalului utilizat și majorarea rentabilității financiare, costul capitalului utilizat (pierderi).
- a) Capital propriu- pierderea oportunității utilizării capitalului în alt scop.
  - b) Împrumutul- în cazul dat, costul este dobînda aferentă împrumutului.
  - c) Renunțarea la anumite active- costul diferență dintre valoarea de bilanț și prețul de comercializare.
  - d) Amînarea onorării obligațiunilor financiare:
    - față de furnizori și buget-costul penalității pentru întîrziere.
    - privind retribuirea muncii-costul penalității.
    - nerambursarea creditelor-penalități.

Principalele căi de a găsi bani (finanțare):

- 1) Utilizarea facilităților fiscale acordate de către stat și a diferitor oportunități temporare din cadrul pieței de capital.
- 2) Maximizarea valorii de piață a întreprinderii.

În procesul de gestiune financiară a întreprinderii, rolul politicii financiare constă în dirijarea următoarelor aspecte ale politicii financiare a întreprinderii:

- ✓ Selectarea proiectelor investiționale;
- ✓ Identificarea modalităților financiare utilizate și stabilirea surselor de finanțare a activității financiare;

- ✓ Fundamentarea și aprecierea structurii financiare a întreprinderii pentru asigurarea unui raport optim dintre capitalul propriu și cel de împrumut, dintre cel pe termen lung și cel pe termen scurt;
- ✓ Alegerea modalităților concrete de repartizare și distribuire a profitului;
- ✓ Luarea deciziilor referitoare la modificările mărimii capitalurilor (total, social, propriu) și alegerea soluțiilor aplicabile în acest scop.

Deciziile de politică financiară se sprijină pe structura financiară adoptată de întreprindere în funcție de obiectivele sale de rentabilitate, de creștere și de risc.

Principalele sarcini ale politicii financiare constau în alegerea unui ritm de creștere a capitalului economic și de modalitățile de finanțare a acestei creșteri, deoarece o asemenea alegere generează sporirea capitalului financiar și gradul de autonomie a întreprinderii.

Alegerile depind de obiectivele întreprinderii și de mediul înconjurător și sunt guvernate de relațiile de putere în interiorul întreprinderii.

Politica financiară a întreprinderii este compusă din 3 elemente:

1. *Politica de finanțare*- prin totalitatea deciziilor referitoare la formarea capitalului financiar al întreprinderii la acoperirea necesarului de finanțare a acesteia.
2. *Politica de investiție*- include totalitatea deciziilor referitoare la plasarea capitalului în anumite acțiuni pe termen lung cu scopul obținerii anumitor efecte financiare în perioadele viitoare de activitate a întreprinderii.

Politica de dividend- aici se includ deciziile referitoare la modalitatea practică de repartizare și distribuirea profitului înregistrat de către întreprindere în perioada de gestiune.

Politica dividendelor reprezintă o cale de afirmare a necesității societății pe acțiuni pentru a cunoaște și a aprecia aspectul viabilității, prosperității și rentabilității dezvoltării. Prin politică de dividend întreprinderea își alege un anumit tip de acționariat.

Distribuind dividende scăzute se poate ajunge la descurajarea unor acționari care pot arunca pe piață acțiunile de care dispun contribuind la scăderea cursului acestuia. În schimb această politică permite capitalizarea unei părți importante a profitului, fapt care are ca rezultat creșterea valorii întreprinderii, cursului acțiunii și perspective favorabile de profit pentru anii următori ce este evaluat și apreciat de un număr mai mare de acționari și de consiliul de administrație sau de adunarea generală a întreprinderii.

Distribuind dividende cu o mărime ridicată în fiecare an se obține încrederea și fidelitatea acționarilor, însă această politică creează posibilități mai slabe de autofinanțare, de creștere economică și de creștere bursieră a întreprinderii.

O politică anumită de stabilitate a mărimii dividendului este de dorit atât pentru întreprindere cât și pentru acționari, deoarece, acceptând această politică, întreprinderea poate influența asupra încrederii acționarilor precum și asupra partenerilor de pe piața financiară atât a statului cât și în afara lui.

2.Instrumente de realizare a politicii financiare

Instrumentele financiare reprezintă elementele care dau impuls activității economico-financiare a întreprinderii și prin intermediul cărora se asigură funcționalitatea mecanismului financiar.

În procesul de implementare a politicii financiare a întreprinderii pot fi utilizate următoarele categorii de instrumente financiare:

- operaționale;
- de realizare a funcției financiare;
- funcționale.

Din categoria instrumentelor financiare operaționale fac parte: profitul, acțiunile, obligațiunile, creditele bancare, angajamentele la termen și creanțele întreprinderii.

Instrumentul de bază al rerealizării funcției financiare a întreprinderii îl constituie portofoliul de active financiare, care reprezintă o mărime și o structură a volumului de valori publice și private achiziționate de către întreprindere. Administrarea acestui portofoliu permite realizarea obiectivelor financiare ale întreprinderii legate de finanțările sale.

Din categoria instrumentelor financiare funcționale le putem menționa pe următoarele:

- Bilanțul contabil;
- Tabloul de finanțare este tabloul alocărilor și resurselor care explică variațiile în cursul unei perioade de referință. Scopul elaborării tabloului de finanțare este de a explica formarea fondului de rulment și relația lui cu soldul de trezorerie;
- Bugetul de venituri și cheltuieli – programul financiar al întreprinderii;
- Situațiile financiare ale întreprinderii.

Întrebări de control:

1. Definiți politica financiară.
2. Sarcinile politicii financiare.
3. Specificul politicii de dividend.
4. Tipologia instrumentelor de realizare a politicii financiare.
5. Descrieți instrumentele operaționale;
6. Descrieți instrumentele de realizare a funcției financiare;
7. Descrieți instrumentele funcționale.

Tema 6. Active immobilizate și evaluarea lor

Obiectivele de referință

- definirea activelor immobilizate
- identificarea instrumentelor de evaluare a lor

Bibliografie:

1. Botnari N., *Finanțele întreprinderii*, Chișinău, 2008.
2. Brezeanu, P. – *Gestiunea financiară a întreprinderii*, Editura ASE, CIEDD, București, 2000
3. Mihai I. (coordonator), *Analiza economico – financiară*, Ed., Mirton, Timișoara, 1999
4. Stancu I., *Finanțe*, Editura Economică, București, 1997.

Subiecte:

1. Conținutul activelor immobilizate

2. Factorii ce influențează structura activelor immobilizate

1. Conținutul activelor immobilizate

Activele immobilizate reprezintă un element patrimonial care stă la baza constituirii structurii financiare a întreprinderii. Conform standardelor Naționale de Contabilitate immobilizările sunt active deținute pentru a fi utilizate pe o perioadă mai mare de un an în activitatea entității sau pentru a fi transmise în folosință terților.

Activele fixe cuprind bunuri și valori de orice natură, corporale sau necorporale, materiale și nemateriale, achiziționate sau create de unitatea patrimonială, destinate să servească pe o perioadă mai lungă de timp în activitatea unității și care nu se consumă sau se înlocuiesc după prima utilizare. Pentru includerea lor în această categorie este necesar ca activele date să-și mențină durata de exploatare în decursul mai multor ani de activitate a întreprinderii.

Ele pot fi de următoarele categorii:

- Immobilizări amortizabile – immobilizări aflate în exploatare care au o durată de utilizare certă (limitată) și pentru care se calculează amortizarea.
- Immobilizări corporale – immobilizări sub formă de mijloace fixe, terenuri, immobilizări corporale în curs de execuție și resurse minerale.
- Immobilizări corporale în curs de execuție – immobilizări corporale procurate sau aflate în procesul de creare și de pregătire pentru utilizare după destinație, până la transmiterea lor în exploatare.
- Immobilizări neamortizabile – immobilizări care au o durată de utilizare incertă (nelimitată) sau care se află în curs de execuție.
- Immobilizări necorporale – immobilizări nemonetare care nu îmbracă o formă materială, identificabile și controlabile de entitate.
- Immobilizări necorporale în curs de execuție – immobilizări necorporale procurate sau aflate în procesul de creare și de pregătire pentru utilizare după

destinație precum și imobilizările necorporale interconexate cu alte imobilizări care necesită lucrări de pregătire pentru utilizare după destinație.

- Mijloace fixe – imobilizări corporale transmise în exploatare, valoarea unitară a cărora depășește plafonul valoric prevăzut de legislația fiscală sau pragul de semnificație stabilit de entitate în politicile contabile.
- Obiect (element) de evidență a imobilizărilor – o imobilizare separată destinată utilizării în mod individual sau un complex de componente, destinate utilizării în ansamblu.
- Resurse minerale – imobilizări corporale sub forma de costuri capitalizate ale lucrărilor de explorare (pregătire spre extracție), pentru care este demonstrată fezabilitatea tehnică și viabilitatea comercială.
- Terenuri – imobilizări corporale sub formă de teritorii funciare (de pământ) deținute de entitate cu drept de proprietate sau primite în arendă financiară (leasing financiar) pentru a fi folosite în activitatea entității.

În procesul de evaluare a activelor imobilizate se operează cu următoarele categorii de valori:

- Valoare amortizabilă – costul de intrare sau costul corectat, diminuat cu valoarea reziduală estimată.
- Valoare contabilă – costul de intrare sau costul corectat al obiectului de evidență diminuat cu amortizarea și pierderile din depreciere acumulate.
- Valoare justă – suma cu care o imobilizare ar putea fi schimbată benevol în cadrul unei tranzacții desfășurate în condiții normale între părți interesate, independente și bine informate.
- Valoare reziduală – valoarea estimată (preconizată) a unei imobilizări amortizabile, care entitatea prevede să o obțină la expirarea duratei de utilizare a acesteia.

2. Factorii ce influențează structura activelor imobilizate

Totalitatea factorilor ce pot exercita influență asupra componenței activelor imobilizate se împarte în două mari categorii:

A. Factori de de natură exogenă ce au în vedere aspecte legate de principalele grupuri de interese ce acționează la nivelul firmei:

- Atitudinea managerilor. În absența unei dovezi clare că o anumită structură a capitalului vă duce la un preț mai ridicat al acțiunilor pe piață decât o altă, managerul își poate exercita “dreptul de veto” în privința structurii adecvate a capitalului. Unii dintre manageri sunt mai conservatori decât alții și astfel utilizează mai puțin capital împrumutat decât firmă medie din ramură economică respectivă;
- Atitudinea creditorilor și a agențiilor de rating. Indiferent de analiză efectuată de manageri cu privire la utilizarea resurselor financiare, atitudinea creditorului și a agențiilor de rating influențează frecvent deciziile structurii de finanțare. În majoritatea cazurilor, firmă discută structura financiară pe care dorește să o adopte cu creditorul și agențiile de rating. Atunci când

gradul levierului crește, rată dobânzii percepută la capitalul împrumutat crește și ea, pentru a compensa riscul suplimentar suportat.

- Controlul asupra firmei. Efectul pe care finanțarea prin capitalul împrumutat său prin capitalul propriu îl poate avea asupra poziției de control a managerului, poate să influențeze decizia referitoare la structură capitalului. Dacă managerul deține controlul asupra companiei, datorită voturilor deținute și dacă nu mai are posibilitatea să mai cumpere acțiuni, în eventualitatea unei noi emisiuni de acțiuni, astfel încât să-și păstreze poziția de control, poate să aleagă finanțarea noilor proiecte prin capital împrumutat.

B. Factori de natură endogenă reprezentați prin următoarele variabile economico-financiare:

- Dimensiunea firmei - mărimea firmei este, de asemenea, un factor important pentru a determina structura de capital a firmei. Firmele mai mari tind să fie mai diversificate și, prin urmare, au probabilitate mai mică de faliment;
- Profitabilitatea;
- Stabilitatea vânzărilor;
- Rata de creștere;
- Lichiditatea;
- Ponderea activelor tangibile în totalul activelor firmei;

Întrebări de control:

1. Care este esența activelor imobilizate.
2. Explicați principiul clasificării acestora.
3. Tipologia activelor imobilizate.
4. Ce categorii de valori a activelor imobilizate cunoașteți.
5. Ce factori influențează structura activelor imobilizate.
6. Descrieți factorii exogeni.
7. Descrieți factorii endogeni.

Tema 7. Organizarea circulației bănești la întreprindere

Obiectivele de referință

- definirea trezoreriei
- identificarea raportului optim dintre încasările și plățile bănești

Bibliografie:

1. Botnari N., *Finanțele întreprinderii*, Chișinău, 2008.
2. Bran, P. – *Decizia financiară în unitatea economică*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1998
3. Bran P., *Finanțele întreprinderii. Gestiunea fenomenului microfinanciar*, București, ASE, 2005
4. Brezeanu, P. – *Gestiunea financiară a întreprinderii*, Editura ASE, CIEDD, București, 2000
5. Stancu I., *Finanțe*, Editura Economică, București, 1997.

Subiecte:

1.Noțiunea de trezorerie

2.Posibilitățile de gestionare a încasărilor și plăților

1.Noțiunea de trezorerie

Trezoreria unei întreprinderi ocupă locul central în evoluția sistemului informațional economic, deoarece toate operațiunile economice se exprimă valoric, iar majoritatea lor presupun transferuri interne sau externe de bani, În același timp, trezoreria unei întreprinderi joacă rolul unui filtru pentru majoritatea operațiunilor ce se desfășoară în limita restricțiilor impuse de acoperirea financiară a acestor operațiuni.

Pentru a înțelege mai bine aspectele legate de funcționarea trezoreriei, vom analiza acest subiect din două puncte de vedere, și anume:

1. organizatoric, trezoreria fiind o parte componentă a organigramei unei entități economice, căruia îi revin sarcini specifice și care are personal de specialitate și care funcționează după reguli bine stabilite;
2. structural, în funcție de elementele patrimoniale ce se includ în aceasta.

Din punct de vedere organizatoric, conceptul de „trezorerie” a cunoscut mai multe interpretări, în dependență de rolul avut în anumite perioade de dezvoltare economică. Inițial, funcționarea serviciului trezoreriei sau a unui responsabil ce purta acest nume determina apariția unei mari discreții asupra întreprinderii. În cadrul întreprinderii, trezorerierul era dependent de activitatea departamentului de contabilitate, de unde își prelua informația necesară. Totuși acesta nu avea posibilitatea de a participa la deciziile de gestionare a întreprinderii, situație care se va schimba odată cu aplicarea principiului „trezorerie zero” la desfășurarea activității economice la nivel microeconomic. Din acel moment obiectivul de bază al trezorerierului a devenit exact: menținerea conturilor bancare cât mai aproape de nivelul zero, astfel încât cheltuielile financiare și costurile de oportunitate legate de

soldurile finale să fie minime. Treptat, trezoreria devine un serviciu complex a cărui activitate nu se limitează doar la luarea unor măsuri, ci include și o activitate de contabilizare, de monitorizare a informației și de control. Ca rezultat, trezorerul devine principalul participant în cadrul sistemului informațional de management al datelor contabile, extracontabile și previzionale.

Din punct de vedere structural, trezoreria trebuie analizată în dependență de elementele sale constitutive. În literatura de specialitate sunt prezentate o multitudine de definiții date conceptului de trezorerie, totuși, majoritatea bazându-se pe lichiditățile de care dispune întreprinderea la un moment dat.

Generalizând cele expuse mai sus formularea definiției trezoreriei ar putea îmbrăca forma: Trezoreria reprezintă un ansamblu de activități și operațiuni, efectuate de un aparat specializat, referitoare la gestiunea încasărilor și plăților unor entități organizatorice, dintr-un perimetru de mică sau mare întindere, astfel încât să fie asigurată în permanență o armonie corespunzătoare între cele două categorii de operațiuni, adică ele să deruleze în condiții de raționalitate și eficiență economică.

Odată cu evoluția conceptului de trezorerie, sunt formulate și principalele funcții ale trezoreriei:

1. Gestiunea lichidităților;
2. Gestiunea riscurilor financiare.

Dacă e să caracterizăm trezoreria ținând cont de Bilanțul Contabil și de gradul de lichiditate ale activelor acestuia, atunci putem afirma că aceasta reprezintă o diferență între activele și datoriile ale căror lichiditate și exigibilitate este imediată.

Gestionarea, la rândul său, cuprinde luarea de decizii fie privitor la efectuarea plăților curente față de terți, de procurare a mijloacelor bănești, de finanțare a noilor obiective investiționale și de plasament pe piața financiară, de capital sau monetară, fie alte decizii care ca rezultat duc la *stabilirea unui echilibru financiar* al unității economice date. Situația de echilibru financiar, a fluxurilor financiare ajută la menținerea gradului de independență a întreprinderii.

În ceea ce privește rezultatele financiare, nu întotdeauna o întreprindere ce conform raportului privind rezultatele financiare are profit are și o trezorerie pozitivă. Soldul de trezorerie astfel este urmărit prin intermediul raportului privind fluxul de Mijloace Bănești(Cash Flow).

Decalajul apărut dintre înregistrările în contabilitate a veniturilor și cheltuielilor și scadența lor ca încasări și plăți se prezintă a fi hotărâtor pentru soarta financiară a întreprinderii. Ca rezultat apare și necesitatea previzionării fluxurilor legate de trezorerie, previzionarea Raportului privind fluxul de mijloace bănești.

Rezultă că pentru a aprecia în mod relevant echilibrul financiar al întreprinderii nu este suficient să cunoaștem doar veniturile și profitul, ci trebuie să ținem cont și de soldul fluxului de numerar obținut la sfârșitul perioadei de gestiune, să urmărim exactitatea previzionării acestora și mărimea abaterilor înregistrate după o perioadă prestabilită. Deci, prin toate cele afirmate am

argumentat că într-adevăr, trezoreria este un element inseparabil în urmărirea situației financiare a agentului economic, scopul gestionării trezoreriei fiind asigurarea echilibrului financiar al agentului economic.

2.Posibilitățile de gestionare a încasărilor și plăților

Întreprinderea reprezintă un sistem deschis care are multiple și complexe raporturi atât cu componentele sale structurale cât și cu mediul exterior, care generează fluxuri reale și fluxuri financiare. Fluxurile monetare ce decurg din raporturile întreprinderii cu terții și care au loc în legătură cu stingerea drepturilor și obligațiilor bănești reciproce sunt cunoscute sub denumirea de fluxuri de trezorerie.

Încasările reflectă mișcările de resurse bănești care asigură alimentarea curentă a conturilor de disponibilități. Plățile se referă la mișcările de resurse bănești, reprezentând numerar și bani pe cont, din întreprindere către mediul său extern care concretizează operațiuni referitoare la stingerea unor datorii, înființarea unor creanțe, ori alte operațiuni care determină ieșiri de disponibilități bănești. Modul în care fluxurile de numerar tranzitează întreprinderea este ilustrat în fig. 2.1

Obiectivul gestiunii trezoreriei este monitorizarea fluxurilor financiare, sincronizarea încasărilor cu plățile, pentru a asigura permanent echilibrul financiar, respectiv capacitatea de plată a întreprinderii.

În acest context, una din etapele procesului decizional al gestiunii trezoreriei o constituie previzionarea fluxurilor de mijloace bănești, care să permită determinarea deficitului sau excedentului de trezorerie.

Principalul obiectiv al gestiunii numerarului este reducerea numerarului la un minim necesar pentru desfășurarea afacerii. Numerarul este necesar pentru:

1. A putea beneficia de reducerile oferite
2. Să-și mențină un nivel suficient de lichidități pentru a beneficia de credite bancare
3. Să poată finanța unele situații favorabile apărute neașteptat
4. Să poată face față unor urgențe

De regulă Mijloacele bănești deținute de întreprindere se împart în:

- Rezerva operațională – necesarul zilnic de finanțare a activității operaționale
- Rezerva de siguranță – pentru situații imprevizibile
- Rezerva de compensație – minimumul cerut de bancă, creditorii
- Rezerva speculativă – pentru achizițiile la un preț redus

O primă sarcină a gestiunii numerarului este sincronizarea ieșirilor și intrărilor de numerar, ceea ce permite reducerea soldului de mijloace bănești în conturi.

O altă problemă este întârzierea plăților, ceea ce influențează încasările în numerar. Întârzierile pot fi datorate politicii de credit, procedurilor interne ale întreprinderii, sistemului bancar, sistemului poștal. Cu cât întârzierile sunt mai mici cu atât soldul de mijloace bănești ce va putea fi deținut de întreprindere va fi mai mic.

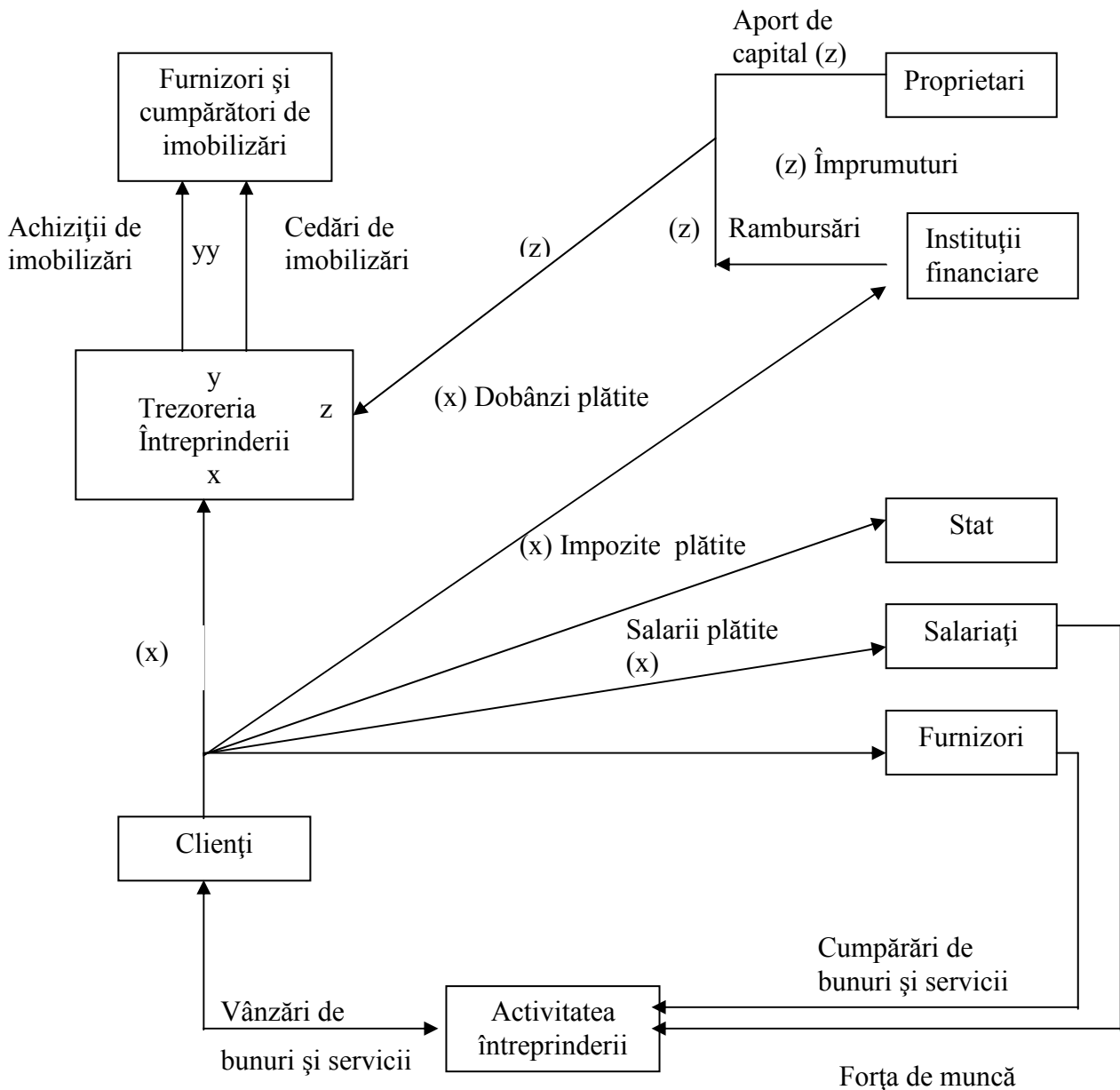

Fig. 2.1 Fluxurile de numerar în cadrul întreprinderii

Firmele pot reduce soldul de mijloace bănești prin deținerea de investiții financiare pe termen scurt, care pot fi vândute foarte rapid și la un preț apropiat de cel cu care au fost procurate. Avantajul acestor investiții este siguranța și rentabilitatea pe care o oferă.

Întrebări de control:

1. Ce reprezintă trezoreria întreprinderii.
2. Descrieți trezoreria organizatoric.
3. Descrieți trezoreria structural.
4. Care sunt principalele funcții ale trezoreriei.
5. Argumentați necesitatea existenței numerarului la întreprindere.
6. Clasificarea mijloacelor bănești deținute de întreprindere.
7. Sarcinile gestionării numerarului.

Tema 8. Rezultatele financiare ale întreprinderii

Obiectivele de referință

- definirea rezultatelor financiare
- cunoașterea indicatorilor rezultatelor financiare

Bibliografie:

1. Adochiței M, Adochiței A., *Finanțele întreprinderii în economia de piață*, Ed. Mitrea, Peatra Neamț, 1993
2. Botnari N., *Finanțele întreprinderii*, Chișinău, 2008.
3. Bărbuță-Mișu, N. - *Management financiar*, Galați, 2012.
4. Halpern P., Weston F., Brigham E., *Finanțe manageriale*, Editura Economică, București, 1998
5. Ilie, V. – *Gestiunea financiară a întreprinderii*, ASE, București, 2006
6. Mihai I. (coordonator), *Analiza economico – financiară*, Ed., Mirton, Timișoara, 1999

Subiecte:

1. Componenta rezultatelor financiare ale întreprinderii

2. Indicatorii de evaluare a rezultatelor financiare

1. Componenta rezultatelor financiare a întreprinderii

Aprecierea nivelului de dezvoltare a întreprinderii, a modului în care sunt utilizate resursele economice și financiare de care dispune implică, în mod necesar, măsurarea rezultatelor activității desfășurate.

Analiza rezultatelor financiare reprezintă un ansamblu de concepte, tehnici și instrumente care asiguă tratarea informațiilor interne și externe, în vederea formulării unor aprecieri adevărate referitoare la situația unui agent economic, la nivelul și calitatea performanțelor sale, la gradul de risc într-un mediu concurențial extrem de dinamic.

Analiza rezultatelor financiare este o modalitate de cercetare, cunoaștere și interpretare a activității economice, respectiv a fenomenelor și proceselor economice din punct de vedere financiar. Efectuează cercetarea de la simplu la complex, descoperind conexiunile sistemice pentru a afla factorii cauzali, condițiile care au influențat pozitiv sau negativ evoluția activității sistemului economic din întreprindere.

Definim analiza ca fiind activitatea destinată cu precădere diagnosticării activității unei întreprinderi ca subsistem particular inclus într-un sistem economic general, precum și importanța fiecărui element sau factor de influență. Se pot aprecia structura utilităților, a resurselor precum și eficiența folosirii acestora, de asemenea, se urmăresc echilibrele financiare de bază în întreprindere.

Evaluarea rezultatelor financiare ne ajută să identificăm punctele slabe și punctele tari ale activității unei firme, precum și modul de îndeplinire a obiectivelor financiare prestabilite. Pentru acest lucru sunt folosite informațiile

cuprinse în principal în bilanțurile contabile, contul de profit și pierdere, situația cash flow-ului și diferitele bugete de activitate, cu ajutorul unor instrumente și metode specifice de analiză și control.

Necesitatea analizei rezultatelor financiare decurg din următoarele :

- ajută la cunoașterea realității obiective și la interpretarea ei;
- pune la dispoziția managementului informațiile necesare pentru înțelegerea evoluției trecute ale performanțelor firmei, pentru cunoașterea factorilor care au influențat-o;
- apreciază obiectiv eficiența alocării și utilizării resurselor interne ale întreprinderii;
- contribuie la fundamentarea programelor de activitate ale întreprinderii;
- identifică rezervele interne și modalitățile de îmbunătățire a performanțelor întreprinderii.

Sistemul tradițional al indicatorilor rezultatelor economico-financiare, cuprinde trei componente importante. Este vorba în primul rând de indicatorii în mărime absolută și de ratele financiare.

Cea de-a treia componentă are un caracter special și este reprezentată de indicatorii contabilității manageriale, de la nivelul subunităților funcționale ale firmei. Dintre acești indicatori menționăm: centrele de profit, prețurile de decontare internă și indicatorii productivității. Caracterul special al acestei componente constă și în faptul că, spre deosebire de indicatorii bazați pe contabilitatea financiară, a căror utilizare va fi restrânsă în mod efectiv prin introducerea noilor indicatori bazați pe valoare, indicatorii și tehnicile contabilității manageriale vor continua să reprezinte un suport important al procesului decizional managerial.

În procesul activității economice orice agent economic obține diferite rezultate financiare, printre care putem enumera următoarele :

1) Venitul;	4) Renta;
2) Profitul;	5) Capacitatea de plată și stabilitatea financiară.
3) Dobânda;	

Venitul este ceea ce obține un individ sau o colectivitate ca fruct al capitalului său, ca remunerare a muncii. După modul cum este măsurat acest venit, prin expresia sa monetară în prețuri curente sau prin valoarea sa în natură, în funcție de puterea de cumpărare pe care o realizează, se poate vorbi de venit nominal sau de venit real.

Ca atare, venitul reprezintă banii primiți de indivizi și firme sub formă de plăți, salarii, rente, dobândă, profit etc, precum și sub forma ajutorului de șomaj, a pensiilor de vîrstă etc.

În analiza macroeconomică termenul de venit național este folosit pentru a se referi la fluxul de venituri ce se încasează, după o perioadă de timp, ca urmare a furnizării de factori de producție (resurse naturale, muncă, capital) sub forma rentei, salariilor, dobînzii, profitului.

Mai general, din punct de vedere al indivizilor, orice bani primiți sunt considerați ca venit.

Orice astfel de venit final e un factor determinat pentru capacitatea de cheltuială a unui individ. Deci, venitul e o sumă de bani care revine unei persoane sau firme dintr-o activitate prestată și/sau din proprietatea deținută, într-o perioadă de timp. Principalele forme de venit sunt: salariul, profitul, dobânda, renta, chiria, câștigul unui comerciant, alocațiile familiare primite de o familie numeroasă. Veniturile se clasifică după mai multe criterii în : venituri brute (înainte de impozit) și venituri nete (după impozit), venituri primare (rezultate din participarea la producție) și venituri de transfer (pensii, subvenții, alocații etc.).

1) Venitu câștigat – venitul ce revine lucrătorilor pentru munca depusă. Diferența dintre venitul câștigat și cel necâștigat este dată de reducerile de taxe pentru anumiți lucrători.

Venitul câștigat include salariile săptămânale, salariile lunare, onorariile comisionale și profiturile atribuite proprietarilor și partenerilor în cadrul parteneriatelor .

2) Venit de echilibru - acel nivel al venitului care este egal cu cererea agregată.

3) Venitul din impozite- banii încasați de guvern prin impunerea contribuțiilor. Venitul rezultat din impozitarea venitului depinde de rata impozitului pe venit și de nivelul venitului impozabil ; venitul rezultat din impozitarea cheltuielilor depinde de rata impozitului indirect și de nivelul cheltuielilor impozabile. Venitul guvernamental din impozite variază în funcțiile de nivelul activității economice, crescând în perioadele de prosperitate, când mai mulți oameni au slujbe și venituri impozabile și cheltuiesc mai mult.

4) Venit din vânzări – venit degerat din vânzarea bunurilor și serviciilor . Venitul din vânzări depinde de prețul bunurilor și de cantitatea vândută.

5) Venit disponibil – suma veniturilor curente disponibile ale gospodăriilor populației, după plata taxelor pe veniturile personale și contribuțiile la asigurările naționale.

Venitul disponibil poate fi redus în continuare , când gospodăriile efectuează plăți contractuale pe termen lung, cum sunt contribuțiile la fondul de pensii și plăți ipotecare.

Venitul disponibil este un factor determinant al nivelului cheltuielilor de consum și economisirii într-o economie.

6) Venitul final – venitul încasat de o familie (persoană), după reținerea taxelor pe venit și a altor taxe, și încasarea diferitor plăți de transfer.

7) Venitul fiscal – venit declarat la administrația fiscală.

8) Venit impozitabil – venit obținut de persoane fizice și juridice, supus impozitării conform legislației (de ex. salariul impozitabil, profitul impozitabil etc.) Deci, venitul impozitabil este partea din venitul personal supusă fixării unui impozit, după ce s-au luat în considerație orice exceptări de la regulile de impozitare.

9) Venitul necâștigat – creșterea venitului datorat resurselor naturale și capitalului sub forma veniturilor din rentă, dividendelor sau dobânzilor încasate.

Venitul câștigat este în general taxat în mod progresiv.

10) Venitul marginal – venit suplimentar obținut ca urmare a utilizării unei unități suplimentare dintr-un factor de producție, ceilalți factori rămânând neschimbați, adică partea adăugată la venitul total, obținută prin vânzarea unei unități în plus din ieșiri.

Existența omului se asigură prin activități economice. Trăsătura definitorie a acestora este raționalitatea; fără ea progresul ar fi de neconceput. În știința economică, raționalitatea are un înțeles clar, cu toate acestea în economia de piață, oamenii, inclusiv mulți economiști, folosesc acest cuvânt pentru a desemna că activitățile economice sînt aducătoare sau generatoare de profit, că profitul reprezintă sensul activității economice.

Profitul este un termen de origine latină ; vine de la verbul „proficere” care înseamnă a progresa, a da rezultate și care, treptat, a dobîndit semnificația de a da sau a aduce profit. Aceasta explică de ce profitul este considerat venit sau o formă de venit. Dar profitul are și multe înțelesuri care decurg din felul în care este folosit cuvîntul respectiv.

Orice încercare de a analiza un număr mai mare deasemenea accepțiunii ale cuvîntului profit, ne conduce la concluzia că ele reflectă în fond trei modalități majore de a concepe profitul.

Prima reprezintă punctul de vedere oficial-legislativ și statistic; decurge direct din semnificația termenului latin original. Pe baza acestuia, profitul a devenit cunoscut sub numele de beneficiu și se determină ca diferență între veniturile și cheltuielile ce rezultă din activitatea unui agent economic. De aici rezultă că profitul este avantajul realizat sub formă bănească, dintr-o acțiune, operație sau activitate economică. Orice activitate sau agent economic nu poate progresa, nu se poate dezvolta dacă nu obține profit.

În virtutea acestei concepții, toate activitățile lucrative dintr-o economie de piață au ca scop obținerea profitului. Aceasta constituie, totodată, „materia impozabilă”, ceea ce se impozitează.

Cea mai importantă problemă aici este determinarea corectă a mărimii profitului, legalitatea lui și condițiile de ce un agent economic îl obține, iar altul nu. Ce remunerează profitul, care-i motivația însușirii lui etc. Sunt aspecte care rămîn în afara obiectivelor acestei concepții pentru că nu prezintă interes deosebit.

Profitul se determină potrivit unei metodologii oficiale, așa cum rezultă din reglementările în vigoare din fiecare țară și reprezintă o sumă globașă care, teoretic și practic, poate să fie formată din două componente :

a) profit legitim sau legal – realizat în contextul respectării prevederii legale de-a lungul întregii activități din care este obținut, inclusiv a prevederilor referitoare la metodologia de calcul.

Atît din punct de vedere oficial, cît și al agenților economici, este de dorit ca întreaga diferență dintre venituri și costuri să reprezinte un aspect de profit pentru a înlătura orice alte aspecte neplăcute ce decurg din nerespectarea legalităților. Sub aspect moral-social, acesta constituie profitul normal și orice profit, obținut în alte condiții de cît cele legale, nu se cuvine celui ce-l dobîndește;

b) profit nelegitim sau nelegal – realizat în contextul încălcării, de liberate sau nu, a legalității, „umflarea costurilor”, atribuirea unor cote procentuale de profit peste cele admise de lege, sustragere de la plata impozitelor și taxelor, duble înregistrări etc. Care, în funcție de situație și de faptul că este „descoperit” sau nu de autoritățile financiare sau de partenerii înșelați, poate fi preluat la bugetul de stat sau restituit celor în dauna cărora a fost obținut. Cu toate acestea, nu sunt puține cazurile cînd anumiți agenți economici își însușesc profituri ilegale și nu sunt „descoperiți”, dar acest risc planează asupra lor timp îndelungat pînă la momentul prescrierii încălcării legalităților, dacă cumva legea are o asemenea prevedere. În caz contrar, încălcarea legalității poate atrage oricînd, ulterior, măsurile ce se impun.

Profitul este impozitabil conform legilor din fiecare țară. Cine-l deține poate dispune de profit numai după plata impozitului. Pornind de la mărimea și modul de stabilire a impozitelor care constituie de fapt mijloace prin care se determină profitul ce rămîne efectiv la dispoziția agentului economic care l-a deținut, a apărut conceptul de profit admis. Profitul admis reprezintă instituționalizarea unei mărimi a profitului care se stabilește nu atît în funcție de factori economici, cît și de decizia autorităților și de politica statului de a asigura un anumit nivel al profitului pe ramuri și subramuri, pe categorii de mărime a firmelor etc.

În activitatea lor, toți agenții economici pornesc de la datele reale ale profitului adică de la prevederile legale în acest domeniu și de la cele referitoare la impozite, întru-cît pentru oricare dintre ei, ceea ce contează, este suma care le rămîne după plata impozitelor sau profitul admis. În acest sens profitul apare ca o funcție dependentă de prevederile legale, iar agentul economic poate acționa pentru creșterea profiturilor numai în condițiile legalității. De aceea, adoptarea sau modificarea unor legi referitoare la profit sau la impozitele pe profit declanșează numeroase dispute economice și politice.

În scopul orientării acțiunii lor, agenții economici trebuie să dispună de informații și de o analiză financiară cît mai amplă. În cazul acestora locul cel mai important revine mărimii și dinamicii profitului care sunt relevate de mai mulți indicatori, dintre care doi sînt esențiali : masa și rata profitului.

Masa profitului este suma totală dobîndită sub formă de profit de un agent economic, de ramură sau de economia unei țări și stabilită ca diferență între venituri și costuri. Aceasta se poate calcula, de asemenea, pe produs, constituind un reper foarte important pentru selecționarea nomenclatorului de produse adoptat de o unitate economică. Pentru a fi în consens cu acțiunea oficial-legislativă privind profitul, acest indicator trebuie să fie o mărime pozitivă. Dacă este o mărime diferită de zero, dar negativă, este vorba de pierdere, iar legislația confirmă că aceasta este opusul profitului, că agentul care o înregistrează nu poate progresa.

Rata profitului se determină ca un raport procentual între masa profitului și costurile făcute pentru obținerea acestuia, volumul capitalului sau cifra de afaceri.

$$pr = (Pr/c) 100 ; pr = (Pr/C) 100 ; pr = (Pr/CA) 100$$

unde: pr - rata profitului;

Pr – masa profitului;

c – costurile;
C – capitalul folosit;
CA- cifra de afaceri.

Mărimea ratei profitului diferă de la un mod de calcul la altul, pentru că numitorii fracției sunt diferiți. Cele mai des folosite dintre formulele respective sunt a doua și a treia.

Rata profitului reprezintă gradul de rentabilitate pe produs, agent economic, ramură sau economie națională. Este deosebit de importantă pentru orientarea structurii activității economice pe bunuri, ramuri și subramuri, fiind căutate cele care oferă o rată cât mai înaltă.

Ținând cont de modul cum se calculează profitul în contextul semnificației oficial-legislative, rezultă că, atît din punctul de vedere al producătorului (al celui ce realizează o activitate lucrativă), cît și a societății, se impune un singur mod de abordare – acela al maximizării.

Profitul producătorului (Pr) este diferența între încasările totale sau cifra de afaceri (adică între cantitatea vîndută (Q) înmulțită cu prețul (P)) și nivelul costurilor (C).

$$Pr = p Q - C$$

Maximizarea este o problemă care se pune atît pentru masa, cît și pentru rata profitului, iar acțiunile care se inițiază în acest scop acoperă de fapt toți factorii care pot conduce la creșterea venitului și scăderea costurilor unei activități economice, precum și opțiunile producătorilor pentru o activitate sau alta.

În lupta pentru realizarea acestui obiectiv, capitaluri mai mari sau mai mici se deplasează dintr-o activitate unde rata profitului este mai scăzută, în alta unde este mai ridicată. Această mișcare constituie mișcarea capitalului între diferite ramuri economice. În calea sa stau numeroase obstacole, cum sunt dificultatea pentru a pleca în altele, limitele capitalurilor disponibile care s-ar putea îndrepta spre activitățile cu profituri mari, monopolul tehnologic, economic și natural de care dispun anumite firme pe piață etc. , care fac foarte dificilă pătrunderea noilor capitaluri în respectivele domenii. De aceea, ea trebuie interpretată ca o tendință care există și trebuie sesizată ca atare pentru că are o anumită influență în economie.

Atît mărimea cît și dinamica ratei profitului sînt influențate de numeroși factori. Dacă pornim de la modul de calcul al masei și ratei profitului, se desprinde concluzia că aceasta sintetizează , direct sau indirect, rezultatele a tot ceea ce se întîmplă (bine sau rău) într-o unitate economică, inclusiv influența (bună sau rea) a mediului economic în care ea acționează și la care trebuie să se adapteze sau să-l transforme pentru a-i fi cît mai favorabil.

Cel mai important factor este, desigur, masa profitului ca venit al întreprinderii. Între rata și masa profitului relația este direct proporțională. Masa profitului are, la rîndul său, o condiționare complexă în care se remarcă :

1) nivelul productivității sau randamentul factorilor care influențează volumul rezultatelor, fapt ce impune firmei să se orienteze spre acțiuni care conduc la productivitate cît mai mare;

2) prețul de vânzare și costul, întrucât masa profitului este diferența dintre acestea două elemente; orice scădere a costurilor și creștere a a prețurilor de vânzare are efecte pozitive pe planul ratei profitului;

3) volumul, structura și calitatea producției, care acționează asupra masei profitului atât separat, cât și în unitatea lor;

4) viteza de rotație a capitalului;

În activitatea economică, fondurile sau capitalul parcurg o mișcare complexă și anume :

$B \rightarrow C \dots P \dots BE \rightarrow B'$

în care :

B- bani (fond sau capital bănesc);

C- capital productiv (bunuri de producție);

P- activitatea economică în care se folosește capitalul;

BE- bunuri economice obținute în urma producției;

B'- bani încasați din vânzarea mărfii produse.

Timpul necesar pentru parcurgerea unei mișcări complete de la B la B' este timpul de rotație. Cu cât acest timp, care este destinat aprovizionării activității economice și vânzării mărfurilor este mai scurt, cu atât mai repede întreprinderea obține profitul.

La nivelul unei unități economice principalele forme de profit sunt:

a) profitul total (brut) reprezintă diferența dintre veniturile încasate și cheltuielile efectuate cu factorii de producție consumați într-o perioadă determinată de timp;

b) profitul net (pur) rezultă din scăderea din profitul brut al salariilor întreprinzătorilor (dacă nu sunt incluse pe costurile de producție), a dobânzii la capitalul împrumutat, rentei precum și datoriiilor scadente incluse în contul firmei;

c) profitul normal ca și componentă de bază a profitului net reprezintă câștigul minim al întreprinzătorului, necesar desfășurării activității într-o anumită ramură, el fiind un element al costului de producție. Mărimea lui se determină prin aplicarea unei cote procentuale asupra capitalului investit, cotă ce diferă de la o anumită ramură la alta în raport cu concurența și riscul;

d) profitul suplimentar rezultă din diferența dintre profitul net și profitul normal, el fiind obținut de către acei investitori care reușesc reducerea costurilor lor individuale sub cele medii, pe baza unor metode tehnice, economice și de management superioare.

Obținerea profitului în condițiile economiei de piață moderne trebuie analizată pe fundalul concurenței deoarece scopul final al oricărei întreprinderi este maximizarea profitului său.

Organizarea și desfășurarea în bune condiții a activității economice reclamă din partea întreprinzătorilor, ca pe lângă capitalul propriu, să folosească și capitalul străin, mai cu seamă sub forma creditelor. La credite recurg însă și autoritățile publice, ale căror venituri curente nu asigură acoperirea integrală a cheltuielilor legate de funcțiile ce le revin, precum și populația, pentru acoperirea unor nevoi temporare de lichidități.

Obținerea dreptului de folosință temporară a unor valori sau a unui capital, aparținând unui alt agent economic, presupune din partea beneficiarului o anume plată, sub forma recompensei, numită dobândă.

Dobânda reprezintă o altă formă de venit, respectiv venitul capitalului care participă la o anume activitate, beneficiarul ei fiind proprietarul acestui capital.

Pornind de la faptul că dobânda reprezintă un venit al posesorului de capital, în timp, pe baza relației dintre capital și dobândă, s-au formulat o serie de concepții. O primă concepție consideră dobânda ca un preț sau recompensă a spiritului de economie, lucru ce ar încuraja constituirea de disponibilități bănești pe seama veniturilor. Alte concepții arată că dobânda este o chirie pentru capitalul folosit sau un preț pentru riscul antrenării capitalului într-o activitate oarecare. În concepțiile actuale dobânda este interpretată ca un preț plătit pentru suma de bani(capitalul) folosită într-o anume activitate, dar care nu este însușită prin muncă.

În strânsă legătură cu mulțimea concepțiilor privitoare la dobândă și avînd în vedere relațiile complexe dintre diferite categorii de agenți economici putem sublinia că dobânda reprezintă un venit însușit de către proprietarul fiecărui capital, antrenat într-o activitate economică, sub forma excedentului față de capitalul avansat.

Evoluția conceptului de dobândă impune sublinierea atît a formelor sale cît și a sferei de aplicabilitate.

Sub aspectul formelor sale distingem:

a)dobânda în sens larg ca excedent ce revine proprietarului oricărui capital folosit în condiții normale și despre care P.Samuelson spune că este „prețul specific” plătit pentru orice capital care constituie „o a treia mare categorie de factori de producție”. Apoi, adaugă „produsul sau randamentul capitalului este diferit ca dobândă anuală”. De fapt, sub acest aspect problema dobînzii este tratată și de alți autori, care includ în cost dobânda atît pentru capitalul propriu, cît și pentru cel împrumutat.

b)în sens restrîns, cel existent inițial, doînda reprezintă excedentul capitalului dat cu împrumut.

În cadrul economiei moderne, avînd în vedere natura, dimensiunile și rolul său, dobânda îndeplinește rolul unei pîrghii economice importante folosită de către toți agenții economici (inclusiv de stat) în influențarea vieții economice, în ansamblul său sau pe domenii de activitate, de a o orienta în direcțiile prestabilite. Utilizarea dobînzii ca pîrghie economică, avîndu-se în vedere efectul cumulativ al modificării sale, în cadrul politicii guvernamentale are totuși anumite limite:

a)nici o țară nu poate modifica radical rata dobînzii dacă restul țărilor nu procedează în același fel (pentru a nu perturba grav fluxurile de capital interne și externe);

b)în orice țară interesele publice se opun unei creșteri sau scăderi prea mari a dobînzii;

c)autoritățile monetare sunt influențate, în mod sensibil, în luarea deciziilor privitoare la rata dobînzii de libertatea de acțiune a agenților economici aparținînd

diverselor forme de proprietate. În acest context dobînda îndeplinește următoarele funcții:

- de a influența repartizarea factorilor de producție, aflați în cantități limitate, în domeniile ce asigură folosirea cea mai eficientă;
- pe termen lung stimulează publicul să renunțe la anumite consumuri curente în vederea sporirii stocului de capital (capital disponibil);
- de a cointeresa în folosirea mai eficientă a capitalului propriu și a apela la capital de împrumut doar în anumite condiții (avantajoase pentru debitor);

Analiza dobînzii, prin prisma mărimii și dinamicii ei, se realizează cu ajutorul unor indicatori ca: masa dobînzii și rata dobînzii.

Masa dobînzii (D), respectiv mărimea sa, se determină ca diferența între suma plătită creditorului la scadență, de către debitor și suma luată cu împrumut de către acesta.

Rata dobînzii (d) se determină ca raportul procentual între masa dobînzii și capitalul împrumutat (k), respectiv:

$$d=(D/k)*100$$

Din rîndul teoriilor privitoare la rata dobînzii desprindem acelea ale lui Irving Fischer și ale lui J.M.Keynes.

Concepția lui I.Fischer arată că dinamica dobînzii reprezintă rezultatul interacțiunii a două interese: pe de o parte a celor cu venituri, nerăbdători în a le consuma, dar mai cu seamă în a le acumula în capitalul disponibil, iar pe de altă parte a celorlalte organizații în diverse instituții, care acumulînd capitalul în diverse scopuri asigură pentru primii, în diverse mărimi cîștiguri.

J.M.Keynes consideră că nivelul ratei dobînzii este determinat de preferința pentru lichiditate a publicului, respectiv de înclinația acestuia de a dispune de bani lichizi care le oferă cheltuirea spontană a acestora în raport cu nevoile lor. În acest caz, nivelul ratei dobînzii rezultă din confruntarea pe piață a celor ce acumulează veniturile și a celor ce vor să dobîndească venituri în scopul folosirii lor în diverse activități economico-sociale.

Indicatorii de mai sus reprezintă, de fapt, nivelul **dobînzii simple** (Ds), adică pentru un capital dat, dar nu se capitalizează. Avînd în vedere faptul practic că dobînda se capitalizează, se impune folosirea **dobînzii compuse** (Dc) (dobînda la dobîndă, plus capitalul anterior). În acest sens avem:

$$Dc=Ci(1+d)^n-Ci$$

unde:

d – rata dobînzii anuale;

n – durata împrumutului;

Ci – capitalul inițial împrumutat.

Luarea în considerare a influenței inflației, des întîlnite în perioada postbelică, face necesară și sublinierea noțiunilor de dobîndă nominală și dobîndă reală.

Dobînda nominală reprezintă un venit efectiv;

Dobînda reală (netă) este însușită după plata impozitului.

În legătură cu cele prezentate dobînda are mai multe alte modalități sau forme de prezentare precum:

➤ **dobânda pe piața monetară** aplicabilă în general împrumuturilor pe termen scurt, dintre băncile ordinare sau acestea cu cea centrală. Aceasta, de fapt, constituie baza celorlalte forme de dobânzi (dobândă pentru remunerarea certificatelor de depozite sau pentru biletele de trezorerie; dobânda consimțită de bănci celorlalți agenți economici);

➤ **ansamblul dobânzilor remuneratorii** pentru plasamentele pe termen scurt și mediu aplicabile de către casele de economii pentru depozitele la vedere și termen, pentru cele privitoare la construcții etc;

➤ **dobândă pe piața obligațiunilor** caracteristică plasamentelor pe termen lung;

➤ **dividendul** ca remunerare a plasamentelor pe acțiuni.

Rata dobânzii este o mărime care evoluează între două limite minimă și maximă.

Limita minimă reprezintă acel nivel procentual considerat suficient de către cel ce dispune de capital bănesc liber pentru a-l împrumuta.

Limita maximă este dată de situația în care dobânda preia întregul profit al întreprinzătorului care a făcut împrumutul.

Sintetizând putem sublinia faptul că mărimea și evoluția ratei dobânzii este determinată, în principal, de raportul dintre cererea și oferta de capital, dar și de alți factori:

✓ riscul asumat de cel ce acordă capital de împrumut;	✓ costul acordării împrumuturilor;
✓ nivelul și evoluția inflației;	✓ măsurile guvernamentale de stopare a creșterii ratei dobânzii (stabilirea unor plafoane maxime a mărimii creditului, acordare de credite cu dobândă subvenționată).
✓ durata ciclului;	
✓ structura cererii de capital pe domenii de investiții;	

Factorii ce determină mărimea și dinamica ratei dobânzii acționează concomitent, convergent sau contradictoriu, făcând ca traectoria ratei să rezulte din acțiunea forței acestor factori.

Problema rentei ocupă un loc ocupă un loc important în cadrul teoriei economice generale, ea dominând gândirea economică încă de la începuturile constituirii științei economice. De-a lungul timpului, reflectând realitățile întâlnite, noțiunea de rentă a dobândit o largă utilizare, atribuindu-se o serie de semnificații. În raport cu acestea, există cel puțin trei accepțiuni privitoare la rentă:

- a) **înțelesul uzual** conform căreia renta ar reprezenta un venit fără muncă;
- b) **cel rezultat din gândirea economică clasică** (tezele lui D.Ricardo) după care pământul, ca factor de producție limitat cantitativ, produce un venit cu caracter de rentă;
- c) **cel din economia modernă** care privește renta ca un tip calitativ de plată specific unui factor de producție special.

Cu toate că renta este un venit ce provine din folosirea oricărui factor de producție, ea se deosebește de celelalte venituri – salariu, dobândă, profit – prin conținut și funcții specifice, ca și prin mecanismul de formare. La baza formării

rentei se află legea randamentelor neproportionale. Inițial, această lege era cunoscută sub denumirea de „legea fertilității descrescânde”.

Dacă obținerea rentei este condiționată de randamentele neproportionale, mărimea ei depinde de volumul producției marginale realizată prin folosirea unei cantități suplimentare dintr-un factor de producție. Aceasta are o evoluție inegală, oscilantă: crește, stăționează sau scade în funcție de proporția în care se combină factorul variabil cu cei constanți.

În economia țărilor dezvoltate, se constituie mai multe forme de rentă:

a) Renta funciară - este prima formă de rentă, motiv pentru care a fost și continuă să fie obiectul unor ample și îndelungate analize și cercetări realizate de economiștii de seamă din toate timpurile. Ea își are originea în raritatea pământurilor fertile și insuficiența ofertei de produse agricole de a satisface cererea în creștere. Renta funciară constituie deci un venit ce revine proprietarului terenului, în virtutea monopolului pe care îl deține asupra acestuia. Ca mărime absolută, renta este egală cu diferența dintre prețul de vânzare al produselor agricole și costul lor plus profitul normal;

b) Renta minieră și în construcții – proprietarii care dețin mine sau sonde cu conținut bogat care pot fi exploatate cu cheltuieli mai reduse, realizează un supraprofit ce le revine sub forma rentei miniere;

c) Renta consumatorului, numită și surplus al consumatorului, reprezintă diferența de care beneficiază acesta plătind bunurile cumpărate de el la un preț mai mic decât ar fi dispus să plătească;

d) Renta vânzătorului se realizează de către acesta atunci când reușește să vândă la un preț mai ridicat de cât estimase anterior;

e) Renta industrială sau comercială se realizează atunci când marile firme, care au posibilitatea să folosească anumite elemente de monopol, își aliniază prețul de desfacere la cel practicat de firmele mai mici din ramură ce nu pot supraviețui decât practicând prețuri mai ridicate. În acest fel firmele puternice obțin un surplus de venit, care este renta industrială;

f) Renta conjuncurală poate fi realizată de întreprinzătorii care au posibilități să stocheze mărfurile o perioadă (când prețurile sunt mai reduse) și să le vândă în momentul când prețul pieții, datorită penuriei de ofertă s-a mărit.

2.Indicatorii de evaluare a rezultatelor financiare

În practica analitică se utilizează un sistem de indicatori care caracterizează potențialul rezultativ la nivelul activității de producere. Însă, actualmente, tot mai insistent apare necesitatea selectării acestor indicatori, pornind de la scopul și genul analizei. În acest context, un rol primordial îl ocupă compartimentul ce include în sine diagnosticul și estimarea rezultateilor financiare obținute în unitățile de producție pe parcursul perioadei de gestiune, pornind de la diferite forme de profit și terminând cu rentabilitatea generală, inclusiv cea economică și financiară.

Ratele de rentabilitate sunt indicatori sintetici, prin care se apreciază sub formă relativă situația profitabilității întreprinderii. Ratele rentabilității sunt printre

cei mai importanți indicatori prin care se apreciază eficiența activității unei întreprinderi, deoarece reflectă rezultatele obținute ca urmare a trecerii prin toate stadiile circuitului economic: aprovizionare, producție și desfacere.

Rata rentabilității poate avea mai multe forme, în funcție de modul de raportare a unui indicator de rezultate (profit, indicatori parțiali ai rentabilității) la un indicator de flux global al activității (cifra de afaceri, venituri din exploatare, valoarea adăugată) sau la mijloacele economice avansate sau consumate pentru obținerea rezultatului respectiv.

a. Rata rentabilității economice se poate exprima sub mai multe forme, în funcție de scopul urmărit în analiză.

Într-o primă formă, ea se prezintă ca raport între rezultatul exercițiului înainte de impozitare (profit brut) și activul total (format din active imobilizate și active circulante):

$$Re = \frac{Pb}{At} \cdot 100 = \frac{Pb}{Ai + Ac} \cdot 100,$$

în care:

Re - rentabilitatea economică;

Pb - profitul brut;

Ai - activele imobilizate;

Ac - activele circulante;

At - activul total.

În acest caz rata rentabilității economice arată performanța economică a întreprinderii, respectiv modul în care aceasta utilizează ansamblul activelor aflate la dispoziția sa.

Asigurarea creșterii profitabilității activității economice conduce atât la satisfacerea exigențelor acționarilor cât și la susținerea dezvoltării întreprinderii.

În acest sens, cei mai semnificativi indicatori sunt considerați cei obținuți prin compararea rezultatelor cu cifra de afaceri obținută.

1. Rata profitului din exploatare

Indicatorul pune în evidență potențialul concurențial al întreprinderii care este direct proporțional cu sensul valorilor obținute.

$$R_{pex.} = \frac{RE}{CA}$$

Există și o tratare nuanțată a modului de calcul al rezultatului exploatarei, care se referă la stocurile de produse finite și de produse în curs de execuție. Existența stocurilor supranormative de asemenea produse și faptul că se opun unor cheltuieli efective, venituri fictive, pot distorsiona rezultatul final.

2. Rata profitului net, indică capacitatea concurențială reală pe piață a firmei.

$$R_{pnet} = \frac{PN}{CA} \text{ sau marja brută din vânzări: } Mjb = \frac{Pb}{CA} \times 100$$

În interpretarea acestei rate trebuie luate în considerare o serie de aspecte și anume:

-un profit ridicat se poate obține fie prin vânzări la prețuri ridicate (situație conjuncturală), fie prin costuri reduse (situație durabilă) sau prin ambele modalități.

-politica adoptată de firmă la un moment dat poate impune menținerea unor prețuri reduse cu scopul de a-și extinde piața și elimina concurența.

Întrebări de control:

1. Argumentați necesitatea cunoașterii rezultatelor financiare.
2. Sistemul indicatorilor rezultattelor financiare.
3. Profitul și formele acestuia.
4. Esența ratelor de rentabilitate.
5. Clasificarea ratelor de rentabilitate.
6. Specificul calculării ratelor de rentabilitate.

BIBLIOGRAFIE

1. Standardele Naționale de Contabilitate

Literatură teoretică

2. Adochiței, M. – Finanțele întreprinderii, URA, 1992
3. Adochiței M, Adochiței A., Finanțele întreprinderii în economia de piață, Ed. Mitrea, Peatra Neamț, 1993
4. Botnari N., Finanțele întreprinderii, Chișinău, 2008.
5. Bran, P. – Decizia financiară în unitatea economică, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1998
6. Bran P., Finanțele întreprinderii. Gestiunea fenomenului microfinanciar, București, ASE, 2005
7. Brezeanu, P. – Gestiunea financiară a întreprinderii, Editura ASE, CIEDD, București, 2000
8. Bărbuță-Mișu, N. - Management financiar, Galați, 2012.
9. Dragotă V., Obreja L. ș.a. Management financiar, București 2003
10. Giurgiu A., Mecanismul financiar al întreprinzătorului, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1995
11. Halpern P., Weston F., Brigham E., Finanțe manageriale, Editura Economică, București, 1998
12. Ilie, V. – Gestiunea financiară a întreprinderii, ASE, București, 2006
13. Manolescu, Gh. – Managementul financiar, Editura Economică, București, 1996
14. Mihai I. (coordonator), Analiza economico – financiară, Ed. Mirton, Timișoara, 1999
15. Stancu I., Finanțe, Editura Economică, București, 1997.
16. Stancu I., Gestiunea financiară a agenților economici, Editura Economică, București, 1994
17. Stroe R., Finanțe, ASE, București, 2005
18. Stroe, R. – Modelarea deciziei financiare, București, Editura ASE, 2000